

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV
35 letGLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Brez slabo obdelane zemlje

Zaustaviti upadanje števila prebivalstva na kmetijah neravninskega področja in povečati pridelavo hrane, je akcija, ki se je prav zdaj lotevajo v kranjski občini — Pomoč kmetijam s slabše obdelano zemljo

KРАНJ — Prihodnji teden se bodo v enajstih krajevnih skupnostih v kranjski občini začeli posveti z gospodarskimi komisijami v krajevnih skupnostih o možnostih za bolj gospodarno obdelovanje kmetij v višinskih in hribovitih predelih.

Ze lani pa tudi v začetku tega leta so bili po vseh gorenjskih občinah, pa tudi drugod po Sloveniji, na pobudo Republiškega centra za pospeševanje kmetijstva pri Zadrugi Slovenije točneje opredeljeni predeli višinskega in hribovskega kmetijstva. Gorenjska, ki je v zadnjih desetih letih izgubila 1793 hektarov kmetijskih površin, ima namreč nekaj več kot četrtino vseh zasebnih kmetijskih zemljišč v hribovskem območju in okoli 20 odstotkov v višinskem, ostalo je ravninsko. Medtem ko je ravninsko območje skoraj obdelano, pa se v višinskem in hribovskem območju in različnih vrstah dogaja, da nekatere površine niso obdelane, nekatere pa bi lahko z boljšo obdelavo dajale več kot sedaj.

Prav zato so se v kranjski občini odločili, da na podlagi zbranih podatkov skušajo ugotoviti načine, kako bi na neravninskih predelih, v katerih je okoli 2100 hektarov zasebnih kmetijskih zemljišč, pridelali nekaj več. Predstavniki skupščine občine Kranj, kmetijsko-zemljiške skupnosti in kmetijski inšpektorji bodo na sestankih v krajevnih skupnostih razpravljali možnosti za pospešitev kmetijstva v teh neravninskih predelih.

V kranjski občini se je sicer v zadnjih desetih letih prebivalstvo v višinskih in hribovitih predelih pa se je zmanjšalo najbolj v višinskem območju — za 10 odstotkov. Prav tako se v tem obdobju, za katerega so podatki, ni bistveno povečal stalež živine, v višinskih predelih se je celo zmanjšal. Nekateri lastniki kmetij zaradi starosti ali boleznih sami ne morejo obdelovati zemlje in jo dajejo v najem. Tam, kjer je zemljo mogoče obdelovati s stroji, je območje izkoriščenost še zadovoljiva, vendar pa to ni mogoče, se strmine zaradi zaraščajo. Vendar je v kranjski občini izrazito slabo obdelanih le nekaj kmetij, vse pa v neravninskih predelih. V krajevnih skupnostih, kjer razmere na posebnih kmetijah v hribovskem in višinskem področju dobro poznajo, bodo verjetno lahko ukrepe za

vila prebivalstva v teh predelih, pač pa tudi povečali kmetijsko proizvodnjo in s tem tudi standard prebivalstva, ki gospodarji z zemljo v dokaj trših pogojih, kot pa je to na nižinskih kmetijah.

L. M.

Sovlaganje za večji izvoz

V Alplesu so v petek predstavniki Alplesa, Gozdnega gospodarstva Kranj, Gradisa, Jelovice, LIP-a, Tovarne celuloze Medvode, Slovenijalesa in Heliosa podpisali samoupravni sporazum o sovlaganju v izgradnjo proizvodne hale v Železnikih, v kateri bodo izdelovali pohištvo iz bukovega lesa za izvoz

Železniki — Alples Železniki so letos lahko pohvali s skokovitim povečanjem izvoza na konvertibilna tržišča, zlasti v Združene države Amerike, kjer je skupaj s Slovenijalesom-trgovino, osnoval mešano podjetje, ki omogoča še hitrejši prodor na zahtevno ameriško tržišče. Ponojno pa naj bi dosegli velik skok v izvozu čez dobro leto, ko bo končana naložba in bo stekla redna proizvodnja v temeljni organizaciji Fonsko in garniturno pohištvo. K sedanji proizvodni dvorani bodo prizidali novo, s 6000 kvadratnih metrov delovne površine in najsodobnejšo opremo, ki bo omogočala vrhunsko tehnologijo in s tem konkurenčnost na svetovnem trgu.

Investicija bo veljala 284 milijonov dinarjev, od tega bodo v okviru GLG Bled in še nekatere druge sovlagateljice združile 45 milijonov dinarjev. To so predstavniki Gozdnega gospodarstva Kranj, Gradisa iz Škofje Loke, Jelovice, Lipa Bled, Tovarne celuloze Medvode, Slovenijalesa-trgovina in Heliosa Domžale potrdili v petek s podpisom samo-

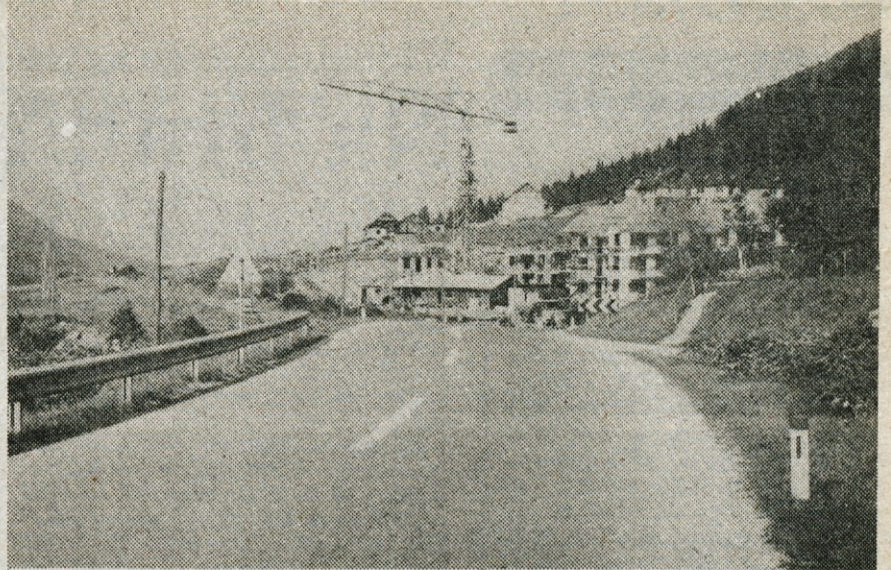
upravnega sporazuma o združevanju sredstev. Sporazum potrjuje dohodkovne odnose med podpisniki, saj skupno prevzemajo odgovornost za uspešnost naložbe.

V Alplesovi temeljni organizaciji Fonsko in garniturno pohištvo izdelujejo RTV ohišja ter razno masivno in ploškovno pohištvo. V novi proizvodni hali pa bodo izdelovali predvsem mize in mizne plošče za izvoz, za katerega je Alples že sklenil dolgoročne izvozne pogodbe v ZDA in v Zahodni Evropi. Hkrati bodo delali tudi v kooperaciji s Slovenijalesovo tovarno v Žitari vasi na Koroškem, za izgradnjo katere je tudi Alples prispeval denar.

Računajo, da bodo z izvozom miz in drugega pohištva te temeljne organizacije povečali celoten Alplesov izvoz na polovico. Ob tem ne bodo zaposlovali novih delavcev.

Dela so prevzeli delavci Slovenija ceste-Tehnika, ki je bila najcenejši ponudnik in se je obvezala, da bo halo zgradila v desetih mesecih. Investicija naj bi bila v celoti zaključena do konca prihodnjega leta.

L. Bogataj

Poleg montažnih hiš na Hrušici gradijo tudi stanovanjske bloke, tik ob magistralni cesti Jesenice—Kranjska gora. — Foto: D. Sedej

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Bolje preprečevati kot zdraviti

Pred desetimi leti je vsaka peta krava molznica v kranjski občini imela vnetje vime ali mastitis. Danes je na vsej Gorenjski le enajst odstotkov živine, pri kateri so odkrili to nevarno obolenje. Napredek v desletju je očiten, kar priznavajo tudi člani slovenske veterinarske organizacije in strokovnjaki z Biotehniške fakultete v Ljubljani. Gorenjsko dajejo za zgled glede organiziranosti in strokovnega dela.

Težišče veterinarskega dela na Gorenjskem se je v tem obdobju preneslo z bolne na zdravo žival — na preventivno dejavnost, na preprečevanje in zaščito pred boleznimi. Takšen način dela zahteva celovit pristop: reden pregled molznic, hleva, krme in kakovosti obrokov, vsakoletno kontrolo molznih strojev ter sodelovanje s pospeševalno službo in po potrebi tudi z izvedenci s posameznega področja. Strokovnjaki, ki opravljajo omenjene preglede in kontrole, sestavljajo preventivno skupino, ki je bila lani ustanovljena pri Zivinorejsko-veterinarskem zavodu Gorenjske.

Zametek skupine sega v leto združitve veterinarskih organizacij Gorenjske, ko je služba za preprečevanje mastitisa dobila mesto v oddelku za zdravstveno zaščito živali. Dve leti zatem so dejavnost razširili v tržiško in škofjeloško občino ter na področje Bohinja. Letos so mrežo razpredli še po jeseniški in radovljiški občini. Pionirsko delo Antona Rudeža za preprečevanje mastitisa danes nadaljuje skupina petih veterinarjev, ki zaenkrat uspešno zatira kravjo bolezen sodobnega časa. Bolezen, ki se je v gorenjskih hlevih razbohotila s povečano mlečnostjo in pospešenim pitanjem krav.

Vodilo skupine je: bolje preprečevati vnetje kot zdraviti okuženo vime. Bolje zdravi kravi zagotoviti idealne razmere — čisto in suho stojišče, kakovostno krmo, pravilno molžo z brezhlebnim in čistim molznim strojem, primerno temperaturo in vlažnost zraka v hlevu — kot ob pojavu mastitisa jadikovati o družbeni in osebni škodi, o izpadu mleka in osebnega dohodka. Ravno v tem je najprejnejša zaščita živali pomemben pospeševalni dejavnik. Upravičenost obstoja skupine na Gorenjskem dokazujejo tudi podatki: v zadnjih treh letih je število obolenj upadlo za sedem odstotkov. Uspeh pripisujejo v Zivinorejsko-veterinarskem zavodu Gorenjske skupinskemu delu in vsem, ki omogočajo njihovo delo: občinskim skupščinam, intervencijskim skladi, kmetijskim zadrugam, mlekarni, zavarovalni skupnosti, temeljni organizaciji Veterinarstvo na Biotehniški fakulteti...

Problem, ki žuli gorenjske govedorejce. Kljub odloku o obveznem pregledu krav molznic pred prodajo ima kar 85 odstotkov vseh kupljenih krav »skrito« vnetje vime, ki se pokaže že ob najmanjšem stresu. Nadzor bo vsekakor veljal poostri in vanj vključiti tudi plemensko živino z družbenih posestev. Vneto vime je namreč vir okužbe tudi za ostalo čredo v hlevu, kmetje pa se ob takem nakupu seveda počutijo ogoľufane.

C. Zaplotnik

Izvozna lesarska prizadevanja

Gorenjski gozdarji in lesarji so na akcijski konferenci komunistov poudarili nujnost medsebojnega dohodkovnega povezovanja in izvoza — Skupno na tuja tržišča

Kranj — Ko so na minulih akcijski konferenci komunistov v gozdarstvu in lesni industriji na Gorenjskem, ki jo je pripravil medobčinski svet Zveze komunistov za Gorenjsko, razpravljali o pomenu dohodkovnega povezovanja gozdarstva in lesarstva za povečanje blagovne proizvodnje in izvoza, so opozorili na vrsto nerešenih problemov, s katerimi se gorenjski gozdarji in lesarji srečujejo že dalj časa.

V gorenjskem gozdarstvu in lesarstvu je zaposlenih 5.300 delavcev, združeni pa so v sestavljeno organizacijo. Medtem ko so minulo leto dosegli kar zadovoljive izvozne rezultate, le-ti do konca letošnjega leta v primerjavi z lani in ne v skladu z načrti niso zadovoljivi. Računajo, da bodo vsi skupaj dosegli za 120 starih milijard dinarjev izvoza, vendar bi ga lahko povečali s skupnim nastopom na tujem tržišču, z nižjimi stroški proizvodnje in večjo kvaliteto.

Gozdarji in lesarji se zavedajo, da si morajo v prihodnje prizadevati za večje izvozne posle, saj so glede proizvodnih zmogljivosti zmožni napraviti več. Prav tako se morajo odločiti za ustrezno medsebojno delitev dela, za primerno vrednotenje osnovne surovine in poskrbeti za boljše gospodarjenje v zasebnih gozdovih. Prav bi bilo, ko bi ustanovili interno banko.

Precej so govorili o stimulacijah za izvoz in o tem, da si morajo posamezne članice medsebojno pomagati. Precejšen problem je razdrobljenost, saj ima v GG Kranj 8116 lastnikov do 3 hektare gozda; precej je še fočnega dela.

D. Sedej

— Na obisku v kranjskem vrtcu Milene Korbar je bilo v petek 30 otrok s starši iz dvojezičnega vrtca v Šentprimožu na avstrijskem Koroškem. Vrtca od letošnje pomladi, ko so bili kranjski malčki na obisku v Šentprimožu, tesneje sodelujeta. Otroci prvega slovenskega vrtca na Koroškem so s kranjskimi malčki pripravili kulturni program, nato pa družno obiskali še vrtec Mojca na Planini, kjer so se skupaj igrali. (dž) — Foto: F. Perdan

VRTEC NA OBISKU

PO JUGOSLAVIJI

CENE ZA KMETIJSKE PRIDELKE

Zvezni izvršni svet je določil cene za kmetijske pridelke v prihodnjem letu. Za pšenico je prodajna cena 13 dinarjev, kolikor znaša tudi zaščitna cena, za koruzo je prodajna cena 10,30, zaščitna pa 9,27 dinarja, za riž 25,20 in 22,68, za sončnice 25 in 22,50 dinarja, za sojo 25,20 in 22,70 dinarja, za sladkorno peso 2,50 in 2,25 dinarja, za surovi bombaž 55 in 49,50 dinarja, za pittance 86,40 in 77,76 dinarja, za pitane prašiče 76,80 in 69,12 dinarja, za ovce 69,60 in 62,64 dinarja in za surovo volno 180 in 162 dinarjev.

Tako določene cene ne bodo vplivale na povečanje drobno-prodajnih cen pridelkov v tem letu. Po družbenem dogovoru o razvoju kmetijstva se prodajne cene določajo v tem letu za prihodnje leto, koristijo pa se kot orientacijske cene za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanja oziroma za sklepanje pogodb o odkupu pridelkov. Cene so tudi temelj za določanje cen v predelovalni industriji, ki je posebnega družbenega pomena. Določanje zaščitnih cen naj bi zagotovilo ekonomsko varnost kmetov, ker pogodbe o odkupu ne morejo upoštevati nižjih cen od zaščitnih.

VARČEVANJE UBLAŽI REDUKCIJE

Elektroenergetske razmere v državi so se te dni zelo poslabšale, zato ponekod ostrije omejuje porabo. Od petka zvečer je vsa Makedonija, razen Skopja, brez elektrike vsak dan pet ur. Skopljanci pa so brez toka vsak drugi dan po pet ur. Porabo morajo ostrije omejevati zaradi pomanjkanja mazuta v elektrarni Negotino in pa zaradi manjših vodnih dotokov.

UVOZ OPREME NAD NAČRTOVANIM

Jugoslovansko gospodarstvo je do sredine letošnjega oktobra uvozilo s konvertibilnega področja že za 1,8 milijarde dolarjev opreme, kar je polovico več, kot je bilo predvideno za vse leto 1982. Načrt je namreč bil, da bi letos Jugoslavija ne uvozila več kot za 1,2 milijarde dolarjev opreme. Tako se je delež uvoza opreme v celotnem jugoslovanskem uvozu letos še dvignil.

VEČ DENARJA ZA PAŠNIKE

Zemljiške skupnosti občin bodo letos združile 22 milijonov dinarjev za manjše, a za priredelovanje hrane pomembne melioracijske posege, ki bi sicer ostali zunaj načrtovanih velikih projektov. Denar, ki ga zemljiške skupnosti združujejo pri republiški zvezi kmetijsko zemljiških skupnosti iz odškodnin za spremembo namembnosti kmetijskih površin, bodo namenili predvsem pospeševanju kmetijstva v hribovskem svetu. Letos bodo dobili denar iz skupne vreče KŽK Gorenjske, ki ga bo uporabila za urejanje pašnikov.

Beseda o konkretnih zadolžitvah

Škofja Loka — Po 10. kongresu slovenskih sindikatov v vseh sindikalnih organizacijah obravnavajo naloge, ki jih je kongres zabeležil kot najvažnejše. Tudi v Škofji Loki so te dni sklicali vodstva osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikata. Na osnovi devetmesečnih gospodarskih rezultatov in tekočih varčevalnih ukrepov so se dogovorili, kako bodo gospodarili v prihodnje. Naloge sindikata — so namreč pretežno v prizadevanjih za družbenoekonomski razvoj in samoupravne odnose.

V Ljubljani so se na letni skupščini zbrali španski borci

Na braniku revolucije

Ljubljana — Šestinsirideset let je že minilo od 22. oktobra 1936, ko se je v Španiji ustanovila prva internacionalna brigada. 35.000 borcev je združevala. 56 narodov Evrope in sveta. Med njimi je bilo veliko Jugoslovanov. Ugotovljeno je, da se je v španski državljanski vojni borilo 1664 Jugoslovanov. Od njih 534 Slovencev!

Kakšna neizrekljiva sila je vlekla te tovariše v Španijo! V to daljno deželo, ki so ji vsi napredni narodi sveta izkazovali takšno solidarnost. Tja so hiteli v boj proti zlu tega sveta: proti fašizmu, kolonializmu, nazadnjaštvu, za osvoboditev človeka, za emancipacijo. To ni bila samo bitka za Španijo, to je bila bitka za napredek vsega sveta.

Borbo, ki so jo naši Španci začeli tedaj v Španiji, so nadaljevali doma v boju proti okupatorju. Svoje izkušnje, ki so si jih pridobili na frontah Barcelone, Toleda, Andaluzije, Katalonije, Aragonije, pri Madridu, Alcazarju, so prenesli v našo partizansko borbo. Brez njih naša borba zagotovo ne bi bila takšna, kot je bila.

Jugoslovanski prostovoljci so v Španiji izpolnili svojo dolžnost do kraja. Vrsta komandnega kadra internacionalnih brigad je izhajala iz naših vrst: en komandant in en komisar internacionalne brigade, sedem bataljonskih komisarjev, 39 političnih komisarjev, čet in baterij... Približno polovica naših špancev je za vedno ostala na španskih tleh. Danes je živih še 163. 29 od njih je Slovencev.

Pred leti so se dobivali vsaka štiri leta. Potem, ko jih je ostalo tako malo, so sklenili, da se dobijo vsako leto: Letošnjo skupščino so imeli v Ljubljani v lepem novem kulturnem domu v Mostah pri Ljubljani, ki je dobil ime po njih: Dom španskih borcev. Veseli so ga in hvaležni vsem delavcem in prebivalcem Most, Ljubljane, vsem Slovincem, kajti prav to je dokaz, da jih nismo pozabili.

Nikoli jih ne bomo pozabili. Skromni ljudje so to. Preskromni spričo vsega tistega, kar so dali nam, Španiji in svetu. Svoje življenje so bili pripravljali žrtvovati za svobodo človeka. Istovetijo se z našimi borci iz narodnoosvobodilne borbe. Del naše revolucije in borbe so. Večina njih je svojo borbo v Španiji nadaljevala na domačih tleh. Za dokončno osvoboditev človeštva izpod fašizma. V Španiji tedaj niso dosegli tega, kar so pričakovali. Toda danes se uresničuje vse tisto, kar so si tedaj želeli. Čeprav so bila potrebna desetletja.

Vrste naših Špancev se redčijo. Prehitro. Le nekaj čez 70 se jih je udeležilo skupščine v Ljubljani. Vrsta pozdravnih brzojavk skupščini je prišla z bolniških postelj, iz invalidskih vozičkov. Vsi pa so s srcem pri njih v Ljubljani in žele jim, da bi skupščina uspela. Kajti prav ta skupščina je nekaj posebnega: posvečena je razorožitvi v svetu. Sprožiti je treba nov miselni proces, so odločno poudarili španski borci, da se dvignejo ljudske mase. Zahte-

vajo, da se preneha oboroževalna tekma. Vsako minuto gre milijon dolarjev za oborožitev. To pa so stvari, ki jih ljudstva tega sveta ne smejo več prepuščati poedinem, vladam. Ljudje morajo na ulice in protestirati. V celoti so sprejeli referat Branka Goloviča, člana mednarodnega komiteja za razorožitev. Svet stoji na razpotju. Mir se ne more obdržati na osnovah ravnotežja sile in strahu. Nujna je razorožitev. Druge alternative ni. Človeštvo čaka prevelika katastrofa. Mladi morajo vedeti, kakšna bodočnost jih čaka, in prvi morajo biti za razorožitev prav ljudje, ki poznajo strahote vojne. Med njimi tudi španski borci. In prav na svoji letošnji skupščini so se obvezali, da bodo vodili boj borcev vsega sveta za mir in razorožitev.

Njihov »Non pasaran«! (Ne bodo prodrli!) velja še vedno!

D. Dolenc

Povečanje izvoza, zmanjševanje porabe

Osnutek resolucije v kranjski občini predvideva v letu 1983 skromnejšo rast družbenega proizvoda — Manjša obremenitev gospodarstva bo v prihodnje skrčila nekatere zdaj še prenapete programe gospodarskih in družbenih interesnih skupnosti

Kranj — Organizacije združenega dela v kranjski občini prihodnje leto še vedno planirajo dokaj optimistično, vendar je ob vseh težavah spričo oskrbe s surovinami in reprodromaterialom takšen obseg proizvodnje v primerjavi z letošnjim bolj malo verjeten. Bolj realen je verjetno le polovičen obseg, kot ga za sedaj predvideva v osnutku resolucija o politiki izvajanja družbenega plana za prihodnje leto občine Kranj.

Skromnejši odstotki rasti so v osnutku resolucije predvideni tudi za rast družbenega proizvoda, ki se ocenjuje na 2,5-odstotno rast, dohodek pa naj bi se povečal za 23 odstotkov. Zoženi pogoji gospodarjenja določajo ostale kazalce razvoja; v prihodnjem letu v kranjskem gospodarstvu ne bo več investicij kot letos, večina planiranih v gospodarstvu tudi ne pomeni uvažanja nove tehnologije, pač pa le širjenje sedanjih programov. To se odraža tudi v napovedih po novih delavcih, saj je predvidena enoodstotna rast zaposlenosti ena najnižjih v zadnjih desetih letih. Vendar pa število delavcev, potrebnih za dodatne in nadomestne zaposlitve, letno pomeni to okoli 800 delavcev, za silo še pokriva letni naravni priliv iz šol. To seveda pomeni, da delovnih mest ne bo manj, kot bo povpraševalcev po delu, vendar pa ponudba kadrov iz šol še vedno ne bo ustrezala potrebam združenega dela, tako da iskalcev zaposlitve verjetno ne bo manj, kot jih je bilo letos.

Ena osrednjih nalog kranjskega gospodarstva v prihodnjem letu je prav gotovo nadaljnje povečevanje

Tržič — Čeprav je od volilno-programске konference občinske konference ZSMS Tržič minilo dobrih štirinajst dni, so se člani novo izvoljenega predsedstva sredo, 3. novembra, že zbrali na seji.

Ocenili so delo delegatov na kongresu slovenske mladine v Nemem mestu, pogovorili pa so se tudi nadaljnjem delu občinske konference. Pregledali so akcijske programe področnih konferenc in komisij, ki so izpostavili naloge, ki iz njih izhajajo. Sklenili so tudi, da se morajo postopki evidentiranja mladih v teritorialno obrambo in civilno zaščeto začeti takoj, prav tako ne sme čakati s pridobivanjem mladih brigadirjev.

Domenili so se, da bo občinska konferenca ZSMS Tržič v naslednjem mesecu organizirala seminar za vodstva osnovnih organizacij, ki so v nekaterih okoljih močno premajena.

B. Veselinovič

Socialne pomoči

Jesenice — Ko so člani izvršnega sveta skupščine občine Jesenice obravnavali poročilo o socialno varstvenih pomočeh v občini, so ugotovili, da se je uveljavil širok obseg socialno varstvenih pravic in pomoči, za katera se porabijo precejšnja sredstva.

Sklenili so, da se mora že do konca letošnjega leta uvesti skupna evidenca o prejemnikih in vrstah socialno varstvenih pomoči v občini. Ta evidenca naj bi zagotavljala celovit pregled nad oblikami in prejemniki različnih socialno varstvenih pomoči in hkrati omogočila odpravljanje neopravičeno kopičenje teh pravic. Evidenco naj bi pripravili tako,

da bi bila mogoča obdelava podatkov preko računskega centra.

Po delegatski poti naj bi ponovno obravnavali pobudo skupnosti socialnega varstva Slovenije za poenotenje kriterijev in izdelave enotne metodologije v tistem delu, kjer ni vpliva značilnosti posamezne občine za pridobivanje socialno varstvenih pomoči. Skupnost socialnega varstva se bo zavzemala za uvedbo takih socialnih korektivov, ki bodo ob zagotavljanju socialne varnosti spodbujale občane k večji produktivnosti in spoznanju, da so le delo in delovni rezultati osnovno izhodišče socialne varnosti. Povečati se mora delovna storilnost, po drugi strani pa se mora zmanjšati število koristnikov socialnih pomoči. D. S.

Večji prispevek za bodoče graditelje

Kranj — V sredo, 27. oktobra, se je na redni seji sestala skupščina samoupravne interesne skupnosti za gospodarjenje s stavbnim zemljiščem v kranjski občini. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o samoupravnem sporazumu o merilih za določitev sorazmernega deleža investitorjev k stroškom izgradnje primarnih komunalnih objektov in naprav individualne rabe.

Gre za tako imenovani delovni osnutek, po katerem naj bi v prihodnje graditelji prispevali del sredstev za izgradnjo primarnega kanalizacijskega in vodovodnega omrežja v občini do 1985. leta. Predvideno je, da bi graditelji plačali za naprave za oskrbo z vodo 200 dinarjev na kvadratni meter od skupne uporabne tlorisne površine novozgrajenega objekta. Za naprave za odvod odpadne in meteorne vode pa bi bil delež investitorjev različen za posamezna območja. Tako bi na območju Planine, Huj in Primskega znašal delež za odpadno vodo 200 dinarjev za kvadratni meter uporabne tlorisne površine novozgrajenega objekta in 100 za kvadratni meter za padavinsko vodo. Na območju Britofa, Predoselj, Čirč, Oreška, Gorenje Save in Stražišča bi bil ta delež 250 dinarjev (125 din), na območju Bitenj, Zabnice, Struzevega in Naklega pa 300 dinarjev (150 din). Delež investitorjev za izgradnjo naprav za požarno vodo pa bi znašal od 250 do 350 dinarjev za kvadratni meter (odvisno pač od količine požarne vode).

Na seji skupščine je bilo v razpravi o tem delovnem osnutku več različnih mnenj in pripomb nanj. Kakšen bo končni predlog, naj bi pokazala razprava. Gotovo pa je, da bo v prihodnje komunalna opremlje-

nost zemljišč nedvomno dražja že zato, ker ne bo več moč graditi povsod oziroma na kvalitetni kmetijski zemlji, kjer so bili pogosto stroški za komunalno ureditev sorazmerno majhni. Gradnja na zemljišču, ki je za kmetijstvo manj ali neuporabno, pa bo nedvomno zahtevnejša in zato dražja. A. Zalar

Vsebinski premik

Krajevne konference SZDL v jeseniški občini so ocenile tudi delo delegacij — Posamezni neaktivni delegati

Jesenice — V vseh krajevnih konferencah SZDL jeseniške občine so se lotili evidentiranja kandidatov za volitve v organe krajevne samouprave že v spomladanskih mesecih ter ob pripravah na skupšinske volitve. Ugotovili so, da marsikje še nimajo opredeljenega načina delegiranja delegatov v skupščino krajevne skupnosti.

Ko pa so v vseh krajevnih konferencah SZDL obravnavali delo delegatov ali delegacij za zbor krajevnih skupnosti in skupščin interesnih skupnosti, so ugotovili, da imajo v vseh krajevnih skupnostih delegacij vse možnosti za svoje delo. Problem je le v Zirovnici, kjer nimajo ustreznih prostorov. Delegacije torej dobro delajo, se sestajajo, vendar tudi povsem samokritično priznavajo, da so včasih pristranski lokalistični interesi, manj pa se odločajo iz širšega družbenega interesa.

Še vedno so posamezni delegati, ki ne sodelujejo v delu delegacij za interesne skupnosti. Neaktivnost utemljujejo tudi s tem, da gradiva niso primerno pripravljena.

Na Jesenicah ugotavljajo, da se odgovornost do dela v delegacijah ne zaostuje. V posameznih primerih osnovne organizacije Zveze komunistov svoje člane ali vodje delegacij pokličejo na razgovor, kar se je pokazalo kot dobra oblika opozoril.

Nasploh ocenjujejo, da so posamezni delegati preveč obremenjeni in da zato trpi kvaliteta dela. Preveč je tudi »kroženja« iz delegacije v delegacijo, tako da sodelujejo v delegacijah vedno eni in isti. Bližja jim je problematika, ki se rešuje v interesnih skupnostih materialne proizvodnje, od problematike s področja družbenih dejavnosti.

Delegati smatrajo, da je na skupščinah še vse preveč preglasovanja in ne dogovarjanje. Na delegatska vprašanja sicer dobivajo odgovore, vendar menijo, da so premalo konkretni. Skupščine so še vedno preveč odmaknjene od problemov delavca in občana in njegovega hotenja.

Po posameznih krajevnih konferencah menijo, da so nekateri delegati strokovno in politično premalo usposobljeni in še vedno nimajo pravega stika z delovnimi ljudmi in občani. Vendar pa je kljub temu opazen napredek po vsebini dela kot po pristopu k razreševanju nalog in problemov, ki se porajajo v delu delegacij. Pomanjkljivosti pa so tudi zato, ker vodstva družbenopolitičnih organizacij in organi samoupravljanja v krajevnih skupnostih preredko ocenjujejo in usmerjajo delo delegacij.

D. Sedej

Ocenili delo SZDL

Cerklje — Na programski konferenci so ocenili delo krajevne konference SZDL v tej krajevni skupnosti. Obenem so sprejeli program dela za prihodnje leto. SZDL si je v preteklem obdobju prizadeval vključiti v družbenopolitično življenje čim več kranjčanov in zagotoviti njihov vpliv, vendar so se le premalo vključevali v razreševanje problemov.

Na konferenci so poudarili, da v Cerkljah s turistično ponudbo ne morejo biti zadovoljni, čeprav so neposredni bližini Kravca in tudi sam kraj ponuja obilo možnosti za razvoj turizma. Problem je tudi vzdrževanje osnovne šole Davorina Jenka, za kar je namenjeno premalo denarja. Problematični so tudi javni prevozi na delo.

V prihodnje bo treba še bolj krepiti vlogo krajevne konference SZDL. Pogosteje se bo morala sestajati in razreševati najbolj žgoče krajevne probleme. S tem se bo krepil občutek pripadnosti kranjčanov tej organizaciji, prav tako pa bo treba poskrbeti za boljše obveščenoost. Splet naj bi začeli izdajati Cerkljanske novice. Za prizadevanje delo so se zahvalili dosedanjemu predsedniku Stanetu Bernardu, za predsednika Stanetu Bernardu, za novega predsednika pa so izvolili Boža Janeža.

J. Kuhar

Za pošteno delo pošteno plačilo

Z novim letom naj bi pri vseh kranjskih obrtnikih, ki se ukvarjajo s popravili avtomobilov, veljali normativi in enotne cene — Iskali bomo kvaliteto — Bo Kranjčane posnemala vsa Gorenjska?

Kranj — Že pred štirimi leti je iz združenega dela, iz avtomobilskih delavnic Gorenjske, prišla pobuda na Gospodarsko zbornico Gorenjske, da bi pri popravilih avtomobilov uvedli normative za posamezna dela in enotne cene delovnih ur pri storitvah. Združenemu delu so se priključili tudi privatni obrtniki, ki so ponudili, da bi svoje storitve opravljali za 20 odstotkov ceneje kot združeno delo. Vendar takrat ni prišlo do uresničitve vseh teh načrtov.

Kranjski obrtniki niso odnehali. Lani so začeli intenzivno delati na tem. Sekcija za avtoservisno remontno dejavnost pri Obrtnem združenju občine Kranj je k delu pritegnila vse stroje, ki se tičejo avtomobilske dejavnosti: avtomehanike in mehanike koles, avtokleparje, avtoelektričarje, avtoličarje, avtotapetnike, mehanike poljedelskih strojev in obrtnike, ki se ukvarjajo z nego avtomobilov, kot so čiščenje, podmazovanje in podobno.

Problem je v tem, da posamezni obrtniki različno zaračunavajo enaka dela. Od 800 do 200 dinarjev se suče ura obrtnika. Tisti, ki so spremljali občinske odloke in sproti popravljali svoje cene, so dosegli visoke cene, drugi so pa ostajali zadržani. Posebna skupina pa je zaenkrat izdelala normative za avtokleparje in avtoličarje in določila cene za uro storitve. Bistvo izdelave normativov je bilo približati čas izdelave posamezne operacije resničnemu opravilu. Katalog, ki so ga pripravili, bo uporaben za vse: tako za avtoličarje in avtokleparje kot za cenilce avtomobilskih škod. Da bi bili enotni utrdili prave normative, je skupina obdelala 31 modelov osebnih avtomobilov, takih, ki se največ popravljajo.

Torej, normativi za avtokleparje in avtoličarje so. Do novega leta bodo izdelani normativi in katalogi tudi za vse ostale vrste avtomobilskih obrti.

Določene so tudi cene delovnih ur. Te so še vedno, kot so že prvotno predlagali, 20 odstotkov ceneje od cen v združenem delu. Tako velja strojna ura obrtnika 250 dinarjev, ura mojstra okrog 300 dinarjev, ura delavca specialista 180 in ura priučenega delavca 160 dinarjev. Dogovarjajo pa se tudi, da bi bile režijske ure in ure, ki jih obrtnik zamudi z nabavo materiala, obračunane po vrednosti nabavljenega materiala: do 1.500 dinarjev bi obračunali 20 odstotkov nabavnih stroškov, od 1.500 do 5.000 dinarjev 10 odstotkov in nad 5.000 dinarjev

5 odstotkov. Potrošni material pa bi obračunavali poprečno po 10 odstotkov od čistega dela.

14. oktobra so se v Kranju skupaj s člani sekcije za avtoservisno remontno dejavnost sestali tudi tržni in davčni inšpektor ter predstavniki Alpetourovega avtoservisa na Laborah. Zavarovalne skupnosti Triglav in komiteja za gospodarstvo in finance občine Kranj. Dogovorjeno je bilo, da bo sekcija pripravila vse kataloge del in normative za vse vrste avtomobilskih obrti, komiteja za gospodarstvo in finance občine Kranj pa bo obveščal obrtnike tako, da jim bo cenike, ki jih bodo pripravili, poslali na dom.

Kot nam je povedal podpredsednik sekcije za avtoservisno remontno dejavnost pri Obrtnem združenju občine Kranj Slavko Hafner, podpis pristopne izjave ni obvezen. Je pa vsekakor v interesu vsakega obrtnika. Prav tako pa tudi stranke. Ta si bo zdaj lahko že vnaprej izračunala, koliko bodo znesle ure, opravljene na njenem vozilu. Res pa je, da bomo zdaj, ko bodo povsod enake cene, iskali večjo kvaliteto. Obrtnik se bo moral, če bo hotel konkurirati v kvaliteti, za delo dobro opremiti. Torej, veljalo bo načelo: za pošteno delo pošteno plačilo. Manj težav bodo zdaj imeli tudi pri zavarovalnici, saj bodo ti normativi veljali tudi za obračun škode na vozilu.

Vsi obrtniki, ki sodelujejo pri pripravi katalogov, so prepričani, da bo to poenotenje uspelo, saj je tako v korist stranke kot obrtnika. Prepričani so tudi, da bo za njimi to novost povzela vsa Gorenjska.

D. Dolenc

Načelo za »enako delo — enako plačilo« naj bi odslej veljalo tudi v zasebnih avtomobilskih delavnicah. Merilo za plačilo bo opravljeno delo po dogovorjenih normativih, ne pa po številu ur. Če bodo delavci pridni, zavzeti, natančni pri delu, bodo dobro nagrajevani, za slabo delo pa bo tudi tu veljalo slabo plačilo.

Zavarovalniški dinar za naložbe

Začasno prosta sredstva, ki se združujejo v zavarovalni skupnosti Triglav in s katerimi upravljajo zavarovalci, so delno usmerjena tudi za družbeno potrjene prednostne naložbe gorenjskega gospodarstva — Letos sodelujejo zavarovalna sredstva med drugim pri naložbah blejskega Lipa, KŽK, Save in Alplesa

Kranj — Nepričakovanim dogodkom, kot so požari, neurja, toča, razne nezgode, streljomi, izgube dohodka in podobno se kljub prizadevanjem za dobro gospodarjenje običajno ne morejo izogniti niti v združenem delu niti občani. Zato svoje premoženje zavarujejo.

V zavarovalni skupnosti Triglav se večkrat srečajo tudi z zaporednimi velikimi škodami, ki jih ne bi mogli izplačati, če ne bi imeli minimalnih in potrebnih varnostnih rezerv, ki se oblikujejo iz pozitivnih rezultatov posameznih vrst zavarovanj. Varnostne rezerve uporabljajo takrat, ko iz sredstev tekočega poslovanja ne morejo prikriti svojih obveznosti do zavarovancev, lahko pa tudi kot posojilo za odpravo izgub temeljnemu oziroma rizičnim skupnostim.

Lani zbrane zavarovalne premije so na Gorenjskem znašale 631 milijonov dinarjev. Območna skupnost je izplačala 380 milijonov dinarjev odškodnin. Varnostnih rezerv je 210 milijonov, sredstev življenjskih zavarovanj za izplačila pa vnaprej dogovorjenih zavarovalnih vsotah pa 279 milijonov dinarjev.

Z likvidnostjo v zavarovalni skupnosti Triglav nimajo težav, čeprav denarja za maksimalno potrebne varnostne rezerve ni dovolj. V zadnjih letih jih močno razvednoti visoka inflacija na eni strani in nizke obrestne mere na drugi. Da bi nekoliko omilili inflacijske učinke, v zavarovalni skupnosti Triglav vsa začasno prosta sredstva prosti nalagajo v bankah kot depozite z višjimi obrestmi.

Z denarjem, ki se združuje v zavarovalni skupnosti, upravljajo zavarovalci. Ti vsako leto sprejemajo plane naložb in na osnovi pričakovanih obveznosti ugotavljajo, koliko

zavarovalnih sredstev je prostih in se lahko naložijo v banke ter uporabljajo za naložbe v gospodarstvu. Kot začasno prosta ostajajo sredstva varnostne rezerve, matematične rezerve preventivnega sklada pa tudi del tekočih sredstev tehnične premije, poslovnega sklada in sredstev delovne skupnosti glede na časovno neenakomerno zapadle obveznosti.

Gorenjska območna skupnost ima naloženih okrog 900 milijonov dinarjev, od tega približno polovico dolgoročno. Okrog sedem odstotkov te vsote je združenih v sklade bank na osnovi samoupravnega sporazuma, drugo so vezana sredstva.

Na ravni zavarovalne skupnosti Triglav so iz sredstev gorenjske območne skupnosti združili za prednostne naložbe v kmetijstvo v letih 1981 in 1982 40,5 milijona dinarjev. Okrog 34 milijonov dinarjev je letos namenjenih za izvajanje preventiv-

ne dejavnosti, s katero preprečujejo ali zmanjšujejo zavarovane škodne primere. Druga sredstva se na Gorenjskem vključujejo v gospodarstvo tako, da na osnovi predlogov organizacij, ki pripravljajo investicijske projekte in računajo tudi na zavarovalna sredstva, le-te obravnava izvršilni odbor zbora delegatov temeljnih rizičnih skupnosti območne skupnosti.

Del zavarovalnih sredstev usmerja gospodarstvo za sprotne potrebe po obratnih sredstvih, del za zagotovitev likvidnosti, del pa skupaj z bančnimi sredstvi in sredstvi organizacij združenega dela za dolgoročne naložbe. Tako letos zavarovalna sredstva sodelujejo pri uresnitvi programa rekonstrukcije opaznih plošč v Lipu, tozđ Tomaž Godec Bohinjska Bistrica, pri naložbi v opremo polnilnice in čistilne naprave v KŽK, tozđ Oljarcia Britof, pri projektu prestrukturiranja proizvodnje avtoplaščev za osebna vozila Best v Savi, tozđ Tovarna avtopnevmatike Sava Semperit in pri obratu za proizvodnjo masivnih in ploskovnih pohištvenih elementov v Alplesu, tozđ Fonsko in garniturno pohištvo Železniki, če naštejemo samo nekatere.

H. Jelovčan

Gorivo za kmetijske stroje

Prednost združenim kmetom

Z uredbo izvršnega sveta o razdelitvi goriva za kmetijske stroje je večina kmetov bržčas seznanjena. Za traktor moči do 35 kW je predvideno 80 litrov goriva mesečno, za močnejši stroj 100 litrov, za motokultivatorje in enoosne traktorje 20 litrov, za kosilnice od maja do septembra prav toliko, za škroplilnice in motorne žage po pet litrov. Kmetje, ki dostavljajo pridelke na manj kot 50 kilometrov oddaljene tržnice ali zbirna mesta, dobijo 50 litrov goriva; če imajo dlje, 100 litrov.

Kot so nam povedali na Zadrugi zvezi Slovenije in na republiškem

komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, se zavzemajo, da bi čimprej pri razdelitvi goriva upoštevali proizvodno načelo. To pomeni, da kmetje, ki so organizirani v kmetijske ali gozdarske organizacije, prejmejo pogonsko gorivo za stroje glede na oddane količine pridelkov (pšenice, krompirja, ...), mesa, mleka in lesa. S tem bi bila razdelitev goriva mnogo bolj pravična, vsekakor pa boljša od predloga, da bi vsi traktorji v državi dobili enako količino goriva. Takšen način daje prednost združenemu kmetovalcu in kooperantu pred nezdruženim, organizirani pridelavi in prodaji presežkov pred neorganizirano. To je v času, ko bijemo bitko za domačo hrano, tudi družbeno upravičeno. Predlog kmetijskih organizacij za razdelitev goriva v oktobru še ni bil izvedljiv, ker uredba izvršnega sveta tega ne dopušča. Dopolnilo bo treba sprejeti po redni poti. Začasno je kmete v času jesenskih opravil »rešil« odlok veznega izvršnega sveta, sprejet 28. oktobra, ki predvideva, da lahko z decembrskimi boni nabavijo gorivo že novembra.

Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je pripravil več predlogov, kako naj bi kmetje za 15 odstotkov zmanjšali lanskega letno porabo goriva. To je mogoče doseči z organiziranjem in strojne skupnosti, z organiziranim odkupom pridelkov, živine in mleka. S tem, da bi v odročnih hribovskih krajih redili živino, medtem ko bi se v nižinskih predelih zaradi bližine zbiralnice ukvarjali s prirajo mleka. K tem predlogom lahko prištejemo tudi zlobo zemlje, saj odpadejo številne voznje in nepotrebna obračanja. Veliko, morda še največ bodo k varčevanju prispevali kmetje sami s premišljenim izkoriščanjem kmetijskih strojev.

C. Z.

Iščejo pot za cenejši oddih

Tržič — V tovarni obutve Peko v Tržiču se lahko pohvalijo z dokaj dobro urejenim družbenim standardom zaposlenih. Imajo sodobno kuhinjo in jedilnico, zdravstveno ambulanto, ko bodo dobili vso opremo, bodo odprli še zobozdravstveno, vsako leto namenjajo veliko denarja za reševanje stanovanjskih vprašanj in podobno. Nasprotno pa so povsem zanemarili skrb za čim cenejši oddih delavcev, saj 4000-članski kolektiv nima lastnih počitniških prostorov, ki bi bili dostopni vsem, zlasti tistim z nižjimi osebnimi dohodki.

Zato so se na konferenci osnovnih organizacij zveze sindikatov letos odločili, da raziščejo možnosti za rešitev tega vprašanja. Čas gospodarske ustalitve žal ni naklonjen neproizvodnim naložbam, vendar pa je pot ob enotnem hotenju vseh zaposlenih moč najti v še večjih stiskah. Dober zgled so jim dali sodelavci iz temeljne organizacije Mreža, ki so se samoupravno odločili, da vsako leto odstopijo del regresa in večino sindikalne članarine za nakup počitniških prikolic. Tako so v treh letih

dobili že pet prikolic, v katerih lahko poceni letujejo.

Podoben način reševanja je letos ponudila konferenca osnovnih organizacij zveze sindikatov vsem delavcem Peka, ko je med njimi izvedla anketo o zainteresiranosti za organizirano letovanje. Zanimivo je, da se večina zaposlenih ogreva za zidan objekt, ob katerem bi lahko postavili še počitniške prikolicice in šotore, razen tega pa so h gradnji pripravljani prispevati tudi del svojega dohodka.

V Peku so na osnovi ugodnih rezultatov ankete ustanovili poseben odbor, ki se strokovno ukvarja z iskanjem možnosti za cenejše organizirano letovanje zaposlenih. Navezal je že stike s sosednjo Bombažno predilnico in tkalnico, išče pa jih tudi pri nekaterih počitniških skupnostih na Gorenjskem.

Rešitev predvsem zaradi denarnih zaprek najbrž ne bo hitra. Trenutno je najpomembnejše, da je utrta pot, ki bo delavce Peka čez pet ali morda deset let pripeljala do lastnih počitniških prostorov ob morju.

H. Jelovčan

Varčevanje z elektriko

Jeseniška železarna je največji porabnik električne energije v Sloveniji — Pred izgradnjo hidroelektrarne na Javorniku — Zemeljski plin namesto mazuta

Jesenice — Jeseniška železarna je največji industrijski porabnik električne energije v Sloveniji, in ker predstavljajo stroški za energijo — ne le za električno — kar 15 odstotkov vseh materialnih stroškov, so v Železarni že pred redukcijami in pomanjkanjem energije dosledno upoštevali program varčevanja in nadomeščali manj racionalno in dražjo energijo z drugo.

Tako so v železarni popolnoma odpravili uporabo butana ter poskrbeli, da se tudi ostala energija troši racionalno in da je čimmanj »slepega« kurjenja. Zdaj uporabljajo okoli 26 odstotkov koks, 18 odstotkov mazuta, kurilno olje, zemeljski plin v 16 odstotkih ter elektriko in so tako znašali stroški v devetih mesecih okoli 350 milijonov dinarjev, brez upoštevanja koks. Letos potrebujejo okoli 50.000 ton mazuta, 1.550 ton tehničnega plina, 70 milijonov kubičnih metrov plina, 800 ton kurilnega olja in okoli 300.000 MWh električne energije. Nekaj toplote nameravajo pridobiti z lastnimi napravami, med drugim tudi 80 milijonov kubičnih metrov hladilne vode. Tik pred začetkom je že izgradnja hidroelektrarne na Javorniku, v

Trebežu. Tako bodo uporabili visokotlačno vodo iz valjarn za proizvodnjo električne energije in za tlačno hladilno vodo.

V temeljni organizaciji združenega dela energetika stalno spremljajo porabo električne energije in uporabo ostale energije. Najbolj je seveda železarna prizadeta ob redukcijah. Poleg Ruš in Kidričevega porabijo največ energije in ob redukcijah nastajajo veliki zastoji in velika škoda.

Porabo električne energije stalno nadzorujejo in skrbijo za pravičen odjem. Za nekaj časa izključijo porabo tedaj, kadar se približa konica »najvišje tarife«, se pravi, kadar bi za energijo morali plačati znatno več.

Jeseniška železarna, ki bo z izgradnjo elektrike stalno spremljala znaten porabnik električne energije, je prešla na zemeljski plin in s tem se je zmanjšala poraba mazuta. Siemens martinove peči so že prešle na plin in tako so dosegli zavidljivo razmerje med porabo plina in mazuta. Nasploš se je poraba mazuta zmanjšala od 300 na 120 ton dnevno. Vsekakor uspeh, saj plin ni le racionalnejše gorivo, temveč obenem tudi manj onesnažuje okolje.

D. Sedej

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Koliko kadrov za nove profile?

Z usmerjenim izobraževanjem so se pojavili novi programi in smeri izobraževanja, ki jih dotle v tej obliki ni bilo. Pri načrtovanju šolske mreže so se zato pokazale precejšnje vrzeli v podatkih, kajti planerji v organizacijah združenega dela jih pri pripravi srednjeročnih kadrovskih napovedi od leta 1981 do 1985 še niso mogli dovolj jasno opredeliti. Med temi novostmi je prišlo do zagat predvsem za deset novih smeri izobraževanja. Na III. stopnji zahtevnosti z dveletnim izobraževanjem se pojavljajo: blagovni manipulant, poslovni manipulant in administrativni manipulant. Na V. stopnji zahtevnosti s štiriletnim izobraževanjem pa srečamo sedem »profilov«: računalniškega tehnika, programerskega tehnika, matematičnega tehnika, fizikalnega tehnika, biološkega in kemijskega tehnika ter družboslovno in jezikovno smer izobraževanja.

Zato smo zlasti na pobudo nekaterih šol, ki te kadre izobražujejo, letos maja poslali anketo v gorenjske organizacije združenega dela. Zeleni smo dopolnili srednjeročne kadrovske napovedi z omejenimi novostmi. Do konca septembra je anketo vrnilo 278 organizacij združenega dela, vendar je bilo med njimi 232 odgovorov, v katerih sporočajo, da za nove profile nimajo nikakršnih potreb. Le 46 organizacij predvideva večje ali manjše zaposlovanje kadrov za nove smeri izobraževanja.

Na osnovi zbranih podatkov sklepamo, da večina organizacij združenega dela takšnih potreb dejansko nima ali pa — kar je pogosto bolj verjetno — še ni temeljito razmislila o uporabnosti kadrov, ki bodo kmalu prišli iz šol. Očitno je, da bodo tudi novi profili najbrž doživljali običajno usodo vseh novosti. Pomeni, da bo za uveljavljanje potreben čas in da bo šele praksa postopno dokazovala njihovo uporabnost.

Z druge strani rezultati opozarjajo, da bodo bržkone nastale precejšnje začetne težave pri njihovem zaposlovanju, kajti primerjava med predvidenim prilivom iz šol in izraženimi potrebami kaže, da bo šlo ob vseh pogojih za občutne kadrovske presežke. To velja predvsem za učence, ki bodo takoj po zaključku izobraževanja iskali zaposlitev (III. stopnja). Za sedaj še ni mogoče napovedati, koliko učencev v novih smereh izobraževanja na V. stopnji bo iskalo zaposlitev in koliko jih bo nadaljevalo študij na višjih in visokih šolah. Zapisane potrebe razkrivajo, da bodo sicer sorazmerno nizke zaposlitvene potrebe tudi zanje. Ali drugače: gorenjske organizacije združenega dela so v anketi predvidele, da bodo lahko zaposlile določeno število računalniških, programerskih, matematičnih, fizikalnih in kemijsko-bioloških tehnikov, prav tako nekaj diplomatov družboslovne smeri, medtem ko za jezikovno smer nimajo potreb.

Franc Belčič

ŠK. LOKA

3. seja zborna krajevnih skupnosti občinske skupščine Škofja Loka, ki bo v sredo, 17. novembra, ob 16. uri v mali sejni sobi občinske skupščine

DNEVNI RED:

1. Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti
2. Delegatska vprašanja
3. Potrditev zapisnika 2. seje zborna krajevnih skupnosti z dne 29/9-1982 in poročilo o izvršitvi sklepov
4. Trenutne gospodarsko politične razmere v občini s poročilom o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982
5. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985
6. Predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981-1985 v letu 1983
7. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v 1983. letu
8. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981-1985 v letu 1983
9. Poročilo o uresničevanju politike odlikovanj v SFRJ v občini Škofja Loka
10. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Škofja Loka za leto 1983
11. Predlog odloka o javnih vodovodih v občini Škofja Loka
12. Osnutek odloka o urejanju zelenih površin v občini Škofja Loka
13. Volitve in imenovanja

3. seja zborna združenega dela občinske skupščine Škofja Loka, ki bo v sredo, 17. novembra, ob 16. uri v sejni dvorani občinske skupščine Škofja Loka:

DNEVNI RED:

1. Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil, verifikacija pooblastil in ugotovitev sklepčnosti
2. Delegatska vprašanja
3. Potrditev zapisnika 2. seje zborna združenega dela z dne 29/9-1982 in poročilo o izvršitvi sklepov
4. Trenutne gospodarsko politične razmere v občini s poročilom o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982
5. Predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985
6. Predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje od 1981 do 1985
7. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v 1983.
8. Osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981-1985 v letu 1983
9. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Škofja Loka za leto 1982
10. Poročilo o uresničevanju politike odlikovanj v SFRJ v občini Škofja Loka
11. Predlog odloka o javnih vodovodih v občini Škofja Loka
12. Osnutek odloka o urejanju zelenih površin v občini Škofja Loka
13. Volitve in imenovanja

3. seja družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Škofja Loka, ki bo v ponedeljek, 15. novembra, ob 13.30 v mali sejni sobi občinske skupščine Škofja Loka.

DNEVNI RED:

- ugotovitev sklepčnosti
- delegatska vprašanja
- potrditev zapisnika 2. seje družbenopolitičnega zbora z dne 29. 9. in poročilo o uresničevanju sklepov
- trenutne gospodarsko politične razmere v občini s poročilom o izvajanju energetske bilance v I. polletju 1982
- predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-85
- osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981-1985 v letu 1983
- predlog odloka o spremembah in dopolnitvah v proračunu občine Škofja Loka za leto 1982
- poročilo o uresničevanju politike odlikovanj v SFRJ v občini Škofja Loka
- volitve in imenovanja

Osnutek odloka

O... urejanju, vzdrževanju in varovanju zelenih površin, ki vplivajo na zdravo človekovo bivalno okolje in izgled kulturne krajine. Za zelene površine se štejejo javni parki nasadi, drevoredi in zelenice, skupine gozdnega drevja na površini do 500 kvadratnih metrov, gozdovi s posebnim namenom, posamezne skupine dreves in posamezno za naravno okolje pomembno drevje, zelene površine v stanovanjskih naseljih, zelenice ob javnih komunikacijah, vodovodnih površinah, spomenikih in podobno. V odloku je določeno, kdo je dolžan vzdrževati javne površine in kako.

DOGOVORIMO SE

Volitve in imenovanja

V komisijo za spremljanje uresničevanja zakon o združenem delu občinske skupščine Škofja Loka naj bi izvolili: Za predsednico Tatjano Nastran, predstavnik občinske konference SZDL Škofja Loka, članico delegacije LTH - delovna skupnost skupnih služb, za podpredsednika Bojana Starmana, člana izvršnega sveta iz Žirov in za člane Iztoka Debeljaka iz Jelovice - Jelobor, Mitja Sterleta iz Alpetourja, Milana Možnika iz Žirov, Ivana Uršiča iz Sv. Duha, Viktorja Štruca, delegata družbenopolitičnega zbora, Štefana Žargija, delegata družbenopolitičnega zbora, Toneta Lavtarja, predstavnika občinskega sveta Zveze sindikatov Škofja Loka, Ivana Lazarja, predstavnika kluba samoupravljalcev, Bredo Lelja, predstavnik občinske konference ZSMS Škofja Loka, Vojka Pintarja, predstavnika občinske konference ZKS in Jožeta Primožiča, predstavnika občinskega odbora ZZB NOV.

V komisijo za odločanje o zmanjšanju in oprostitvi prispevkov za starostno zavarovanje kmetov naj bi izvolili svoje predstavnike uprava za družbene prihodke, skupnost starostnega zavarovanja kmetov, kmetijska zemljiška skupnost, kmetijska zadruga Škofja Loka in Žiri, skupnost socialnega skrbstva, krajevne skupnosti in ZZB NOV. Za izvolitev so predlagani: za predsednika kmet Jernej Vodnik iz Zgornje Žetine, za člane pa Andreja Bernik, Mira Primožič, Emil Govekar, Matevž

Poročilo o uresničevanju sklepov

1. Izvleček sklepov iz zapisnikov 2. seje družbenopolitičnega zbora z dne 27/9-1982, 2. seje zborna združenega dela in 2. seje zborna krajevnih skupnosti z dne 29/9-1982 je bil posredovan članom predsedstva in izvršnega sveta ter upravnim organom za seznanitev in neposredno izvajanje.
 2. Odgovori na delegatska vprašanja so priloženi gradivu.
 3. Predpisi
 - odlok o razveljavitvi nekaterih predpisov Skupščine občine Škofja Loka,
 - sklep o potrditvi zaključnega računa davkov občanov za leto 1981,
 - sklep o potrditvi zaključnega računa prispevka za starostno zavarovanje kmetov za leto 1981,
 - sklep o potrditvi zaključnega računa nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 1981,
 - sklep o začasnem ukrepu družbenega varstva v Delovni organizaciji Remont gradnje Žiri so objavljeni v Uradnem vestniku Gorenjske, št. 28, z dne 12/10-1982.
 4. Sklepi, sprejeti ob analizi izvajanja resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Škofja Loka za obdobje 1981-1985, so bili poslani vsem, ki jih zadevajo.
- Odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve o razporejanju dohodka v letu 1982 je vsem izvršnim svetom občinskih skupščin v Sloveniji poslal skupna

Inglič, Anton Mesec, Marija Demšar in Stane Bajt.

Predlog za imenovanje skupnega delegata slovenskih občinskih skupščin v odboru udeležencev o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v Sloveniji. Predlagan je Ivan Pfeifer iz Celja.

Predlog za imenovanje člana in namestnika v odbor udeležencev družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji. Sedanjemu članu in namestniku z Gorenjske v tem odboru je potekla mandatna doba. Medobčinski svet SZDL predlaga, da bi izvolili za člana odbora Valentina Črva z Jesenic. Za namestnika pa je predlagan Jože Dežman iz Lesc.

Predlog za razrešitev Franceta Kavčiča in Jožeta Rozmana dolžnosti člana odbora za organizacijo in izvedbo prireditelj »Po stezah partizanske Jelovice« na lastno željo. Komisija za volitve in imenovanja predlaga občinski skupščini, da se njuni prošnji ugodijo.

Komisija za volitve in imenovanja tudi predlaga, da se v svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu izvoli Lojzeta Kopača iz Žirov. Za predstavnico družbene skupnosti v zbor knjižnice Ivana Tavčarja v Škofji Loki naj bi izvolili Marto Korenjak iz Škofje Loke. Za predstavnika družbene skupnosti v delavski svet delovne organizacije Osnovno zdravstvo Kranj pa naj bi izvolili Janeza Kosa iz Škofje Loke.

stališča za enotno tolmačenje in uporabo družbene usmeritve razporejanja dohodka.

Skupna stališča je izvršni svet prejel dne 5/10-1982.

5. Sklep o sprejemu samoupravnega sporazuma o usmeritvi dela prodajne cene bencina in plinskega olja je bil poslan Republiški skupnosti za ceste.

6. Pristopna izjava o sprejemu dogovora o podeljevanju domicilov enotam in službam NOV in POS ter aktivistom OF je bila poslana Republiškem odboru Zveze združenj borcev NOV SR Slovenije.

7. Osnutek odloka o odvajanju in čiščenju voda v občini Škofja Loka je bil dan v javno razpravo za 30 dni. Poslan je bil vsem OZD, krajevnim skupnostim in SIS v občini in sanitarni inšpekciji.

8. Izdani so bili sklepi

- o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi in k statutu Občinske kulturne skupnosti Škofja Loka,
- o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi in k statutu Občinske izobraževalne skupnosti Škofja Loka,
- o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Škofja Loka.

9. Izdani so bili sklepi o volitvah in imenovanjih.

Osnutek resolucije za leto 1983
Na prvem mestu izvoz za trdno valuto

Osnovna naloga bo prihodnje leto povečanje konvertibilnega izvoza - Izvoz naj bi bil dvakrat večji od uvoza - Če bodo dosegli ta cilj, se bo družbeni proizvod povečal za 2. zaposlenost za 1,2 odstotka in investicije v osnovna sredstva za 2 odstotka - Vse vrste porabe bodo realno manjše kot letos

Osnutek resolucije je pripravljen v času sprejemanja ukrepov izvršnega sveta in prizadevanj za stabilizacijo gospodarstva. Ker pričakujemo na tem področju še vrsto ukrepov, ki bodo posredno ali neposredno vplivali na pogoje gospodarjenja, so osnovne opredelitve v osnutek vgrajene na podlagi sedaj znanih izhodišč. Vendar pa osnutek ne temelji na planskih izhodiščih nosilcev planiranja v občini, ker ta izhodišča v združenem delu še niso realizirana do take mere, da bi lahko služila kot osnovni dokument za resolucijo.

Predvsem pa je resolucija naravnana tako, da bi lahko zaustavili upadanje gospodarske rasti, zlasti industrijske proizvodnje in povečali izvoz blaga in storitev, zlasti na konvertibilno področje.

Osnovna naloga je vsekakor povečanje izvoza, predvsem na konvertibilno področje, s težnjo po izvozu tehnološko zahtevne in razvojni intenzivne proizvodnje in storitev, ki temelji na visoki stopnji predelave. Tako naj bi prihodnje leto dosegli dvakratno pokritje uvoza z izvozom s konvertibilnega področja. Glavni izvozniki bodo Alpetour, Alpina, Alpes, Gradis, Gorenjska predilnica, Iskra, Jelovica, LTH in Termika.

Da bo mogoče povečati izvoz, bo vsekakor treba povečati tudi industrijsko proizvodnjo, kar naj bi dosegli predvsem s hitrejšo rastjo produktivnosti ter boljšo organizacijo dela, zlasti z združevanjem del in sredstev.

Posebna skrb bo posvečena zagotovitvi enakomerne preskrbe občanov z osnovnimi življenjskimi proizvodi. Več bodo pridelali govejega mesa, namolzi več mleka in pridelali več krompirja in žita.

Če jim bo vse naštetu uspelo, lahko računajo na 2-odstotno rast družbenega proizvoda ob tem, da se industrijska proizvodnja poveča za 2,8 in kmetijska proizvodnja najmanj za 3 odstotke. Število zaposlenih naj bi se povečalo za 1,2 odstotka. Rast investicij v osnovna sredstva bo skladna s rastjo družbenega proizvoda. Vse vrste porabe razen investicijske pa se bodo znižale. Tudi realni osebni dohodki naj bi upadli za 7,7 odstotka.

Skupna poraba naj bi bila prihodnje leto, brez investicij v osnovna izobraževanje, manjša za 4,4 odstotka, splošna poraba bo manjša za 6,6 odstotka, izvoz bo večji za 9, od tega konvertibilni najmanj za 12 odstotkov, uvoz pa naj bi porasel za 2 odstotka, od tega konvertibilni za 5 odstotkov.

Dopolnitve družbenega plana

Junija so vsi trije zbori občinske skupščine sprejeli osnutek sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981-1985 in ga posredovali v javno razpravo. Čeprav so v njem bile upoštevane težje gospodarske razmere in s tem zmanjšane možnosti razvoja, je vendar večina razpraljalcev, ki so posredovali pripombe, menila, da je še vedno preveč optimističen.

Odlok o javnih vodovodih v občini

Občina Škofja Loka je na podlagi zakona o komunalnih delovnih organizacijah, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena, sprejela marca 1969 odlok o splošnih pogojih za uporabo vodovoda in opravljanja vodovodnih storitev v mestu Škofja Loka. Odlok ni zajemal pretežnega dela občine, ki je oskrbovan s pitno vodo iz vodovodov, s katerimi so upravljale krajevne skupnosti oziroma vodovodni odbori. Nemoteno in kvalitetno oskrbo s pitno in tehnološko vodo je potrebno zagotoviti vsem občanom, zato je potrebno zakonsko regulirati odnose med upravljavci vodovodov in uporabniki vodovodov. Približno 60 uporabnikov oskrbuje s pitno vodo škofjeloka Komunalna, v krajevnih skupnostih Škofja Loka, Sv. Duh, Godešič, Reteče, del Zminca, Železniki in Žiri. V ostalih krajevnih skupnostih imajo vsake vodovode, v osamljenih krajih pa tudi zasebne. Zato naj bi upravljanje z vsemi javnimi vodovodi postopoma prešlo k zato usposobljeni komunalni organizaciji ali krajevni skupnosti, zaradi tega, ker sedanji vsaki odbori niso pravne osebe in jim inšpekcijske službe ne morejo z odločbo nalagati odprave pomanjkljivosti. Ker lahko pri prenosu upravljanja pride do težav, je v odloku predviden sorazmerno dolg rok za ugotovitev vrednosti in prenos vodovodov v upravljanje krajevnih skupnostim.

Na osnutek predloga je bilo precej pripomb, ki so večina v predlogu upoštevane. Tako sedaj določa, da se za javni vodovod šteje vodovodno omrežje, naprave in objekti, ki oskrbujejo z vodo več kot pet gospodinjstev ali več kot dvajset prebivalcev.

V predlogu je sedaj predvideno, da bi družbeni proizvod v obdobju rasel do 1,7 odstotka letno, zaposlenost do 1,1, produktivnost do 0,6, delež produktivnosti v porastu družbenega proizvoda bi znašal 35 odstotkov, industrijska proizvodnja bi bila vsako leto večja za 2,8 stotka. Realna vrednost blaga in storitev bi se letno povečevala za 3,5, od tega konvertibilno področje za 4,5 stotka. Uvoz naj bi bil za 6,6 stotka manjši, deželni izvoz celotnega prihodka pa bi najmanj 15 odstotkov. Kmetijska proizvodnja bi se povečala za 2,6 odstotka.

Tudi poraba bi nazadnje. Skupna poraba v občini bi bila letno do 1,2 odstotka, splošna bi bila za 4,3 in osebna za 2,8 stotka nižja, osebni dohodki zaposlenega pa realno za 7,7 stotka nižji vsako leto. Investicije v osnovna sredstva letno porabili do 20 odstotkov družbenega proizvoda, od tega gospodarske za infrastrukturo 16,7 odstotka in za negospodarske s stanovanji 3,5 odstotka.

Spremembe proračuna

Vzroki za spremembo proračuna so naslednji: po oceni republikanske uprave za družbene prihodke in prihodki proračuna bistveno kot smo jih predvideli z odlokom proračunu za leto 1982. Približno nad dovoljeno splošno porabo po družbenem dogovoru o omejitvi nju splošne porabe morajo izločiti posebni račun. 70 odstotkov viškov se nakazuje Republikanski skladu za intervencije v proizvodni hrane, 30 odstotkov pa jih esna občini in jih lahko porabi za zagotovitve rezerve in intervencije v proizvodnji hrane. Skladno s tem osnutek kom je izvršni svet razdelil:

1. sredstva za kompenzacijo sveže meso znašajo 4.672.886 dinarjev
 2. sredstva za intervencije v kmetijstvu 2.297.113 dinarjev
 3. sredstva za občinske blaginje rezerve 1.300.000 dinarjev
- Zmanjšati je treba tudi nekateri odhodke, ki jih morajo zaradi omejitve splošne porabe zmanjšati za 6.511.000 din, kar je dobrih 5 odstotkov vseh prihodkov. Za leto 1982 predvideni dohodki, ki naj bi se vsem proračunskim postavkam zmanjšali s proračunom za leto 1982 predvideni dohodki. Tako planirajo prihodek v višini 147.707.000 dinarjev, odhodke v višini 118.788.000 dinarjev in v višini 28.918.000 dinarjev.

PG na Borštnikovem srečanju

Festival izjemno izenačenih tekmovalnih predstav — Uspešen nastop kranjskih gledališnikov odbil vsa sumničnja — Večina komentatorjev poudarja nujno prehoda Prešernovega gledališča v poklicnega

Konec prejšnjega meseca so se začele slovenske gledališke igre, imenovane po znamenitem slovenskem igralcu Ignaciju Borštniku. Pro starosti in tudi širini, ter seveda v obsegu, je to največji in po mnenju nekaterih tudi najpomembnejši slovenski gledališki festival. Glede na to, da je vse do danes festival v svoji elitni konkurenci predstav izključno le predstave slovenskih poklicnih igralcev, je letošnja in bržčas letošnja še bolj, kar pomeni predstav kranjskega poklicnega gledališča med najboljših slovenske predstave poklicnih gledališč, za Prešernovo gledališče pa življenjskega pomena. Z izborom kritika Franceta Vurnika s potrditvijo njegovega izbora skupščini Borštnikovega srečanja so kranjski gledališniki prinesli zadnji led ter potrdili nujnost, da se v prihodnosti status tega gledališča končno uredi.

Ta prodor je bil naporen, najprej bilo treba, seveda že pred leti, z izborimi predstavami opozoriti nase. Kranjski ansambel se je s svoje-

vrstno potrpežljivostjo dokazoval iz sezone v sezono. Spomnimo se le nekaj predstav: Afera, Grča, Svatba, Emigranta... Toda samo dobra predstava je premalo, saj je bila marsikateremu slovenskemu gledališčniku in kulturnemu politiku dobra predstava Prešernovega gledališča prejel v napoto kot v veselje. Končno so vse te prepreke padle, odpadlo je tudi sumničenje v kakovost kranjskih predstav, saj je mariborska publika Prešernovo gledališče sprejela z nedeljivo simpatijo.

Ob koncu festivala je žirija ugotovila izjemno izenačenost vseh predstav ansamblov, ki so sodelovali v tekmovalnem delu Borštnikovega srečanja, nekatera priznanja pa so dobili tudi sodelavci kranjskega gledališča.

Sredstva javnega obveščanja so uvrstitev predstave Vitomila Zupana »Stvar Jurija Trajbasa« v izvedbi kranjskega gledališča posebej podčrtala. Tako France Forstnerič v sobotni prilogi Dela v uvodniku pod naslovom: »Desetkrat deset in mnogo več že v začetku svojega

zapisa ugotavlja: »Razveseljiv je »prihod« PG Kranj, ki je potreboval, si ga zaslužil in tudi ustvaril polpoklicno gledališče... najbrž lep čas ne kaže pričakovati, še manj izsiljevati širitev mreže poklicnih... To pa zanesljivo ne pomeni, da je naša gledališka ureditev dokončno zamrznjena...«

Tone Partlič pa je v biltenu festivala zapisal: »Po ukinitvi poklicnega gledališča gledališka dejavnost ni zamrla... Entuziasti so nadaljevali z delom in vsaj deset let nazaj je gledališče znova dobro organizirano, čeprav je bilo potrebno veliko naporov za »revitalizacijo« gledališkega življenja... Če naštejemo samo nekaj zadnjih uprizoritev, lahko brez hvalisanja rečemo, da se veliko slovenskih gledaliških »dogodkov« zgodi ravno v Prešernovem gledališču... Tradicijo Petra Malca, Dina Radojevića, Herberta Grūna, Mirka Mahničiča odlično nadaljuje sedanji gledališki rod.«

Selektor France Vurnik pa je v poročilu o svoji selekciji v publikaciji Borštnikovega srečanja zapisal: »Že dejstvo, da je po štirih desetletjih ta polemična tragedija... prišla na oder, vzbuja zanimanje, za katero je gledalec nagradjen z domiselno oblikovano predstavo, ki izpričuje voljo vodstva Prešernovega gledališča po prehodu v profesionalno ustanovo.«

V kritiki objavljeni v Naših razgledih je selektor zapisal: »Prešernovo gledališče na svoji poti k ponovni profesionalizaciji v zadnjem času vsako sezono poskrbi za zanimiv gledališki dogodek...«

Se bi lahko naštevali laskave ocene, ki pa vse izhajajo iz spoznanja, da je čas že davno dozorel (seveda glede na opravljeno delo Prešernovega gledališča) za višjo delovno obliko v kranjskem gledališču. To ugotavlja tudi 70 odstotkov gledalcev kranjskega gledališča, ki so za takojšnjo postopno profesionalizacijo. Koga bo treba še »razsvetliti«, da se bo v kranjskem gledališču končno kaj premaknilo?

M. L.

Človek, ne jezi se

Tržič — Občinska zveza kulturnih organizacij in tržiška knjižnica pripravljata ob letošnjem mesecu knjige drevi ob 17. uri v prostorih knjižnice zanimiv literarni večer.

Zveza kulturnih organizacij je pred mesecem dni pozvala vse tri tržiške osnovne šole, naj ob mesecu knjige med učenci sprožijo akcijo. Vanjo so se vključili predvsem otroci iz višjih razredov in pisali spise o knjigi z naslovoma: Človek, ne jezi se ter Smešna zgodba.

Rezultat akcije bo viden danes na literarnem večeru, ko bodo člani Mladinskega gledališča Tržič prebrali petnajst spisov. Tri najboljše bodo nagradili s knjigami, vsi pa se potegujejo tudi za republiško tekmovanje na isto temo.

B. Kuburič

Jeseniško gledališče

Jesenice — Amatersko gledališče Tone Čufar bo v četrtek, 11. novembra ob 19.15 za abonma in za izven ponovilo »Samoroga« Gregorja Strnišča. V petek, 12. novembra ob 19.30 bodo jeseniški gledališčniki z Brešanovo komedijo »Smrt predsednika hišnega sveta« gostovali v Železnikih. V soboto, 13. novembra ob 19.15 bodo uprizoritev »Samoroga« ponovili za abonma in za izven, v nedeljo, 14. novembra ob 19.15 le za izven in v torek, 16. novembra ob 15.30 za dijake Centra srednjih šol Jesenice.

Ljubitelji zborovskega petja

Škofja Loka — V okviru festivala Revolucija in glasba, ki se odvija že deseto leto, bodo imeli škofjeloški ljubitelji zborovskega petja izjemno priložnost, prisluhniti dvema vrhunskima mladinskima pevskima zboroma. V nedeljo, 14. novembra, ob 16. uri bosta namreč v predavalnici šolskega centra Boris Zihler v Škofji Loki nastopila odlični madžarski dekliški pevski zbor Pedagoške akademije iz Szegda pod vodstvom dr. Györika Mihalka in mladinski pevski zbor iz Maribora, najboljši slovenski mladinski zbor, pod vodstvom Branka Rajsterja.

BOSCH IN BOSCH — Minul teden so v razstaviščih Male galerije in Stebriščne dvorane v Mestni hiši v Kranju odprli razstavo, s katero se Kranjčanom predstavlja likovna skupina BOSCH IN BOSCH iz Subotice in Novega Sada. Na otvoritvi, ki je privabila predvsem mlade, so obiskovalci lahko prisostvovali eksperimentalnemu disku LUPO HRUP. Razstava bo na ogled do 21. novembra. Foto: F. Perdan

Kdo bo meni prižigal sveče

»To je mali tekst o vojni,« pravi za svojo najnovejšo knjigo »Kdo bo meni prižigal sveče« avtor Ivo Zorman. »To je le delček vsega velikega dogajanja. Orisal sem čas, ko smo bili skojevci, mladi fantje, če se je le dalo vsi oveseniti z bombami, a hudo neizkušeni. Mali tekst o vojni, pravim. Kajti velikega teksta o vojni mi ne bomo nikoli napisali. Vsak pridene le kamenček v mozaiku. Tudi to, kar sem v tej knjigi napisal o skojevcih, o mladih v vojni. Kar je precej tudi avtobiografsko, je le kamenček. Velikega teksta o vojni mi nismo sposobni napisati. Preveč smo obremenjeni s čustvi, spomini. Nekoč bo veliki tekst o vojni napisal nekdo, ki vojne sploh ni doživel.«

Da je to dolg, ki ga je čutil do tovarišev iz tega časa, je dejal tovariš Zorman, ko je predstavljal svoje najnovejše delo. Dolg do vseh, ki so šli po isti poti kot on, pa jim ni bilo dano, da bi doživeli svobodo. Pa tudi do tistih, ki so preživeli ta čas, pa ve, da nikoli ne bodo segli po peresu in napisali česa podobnega. Goko mladi so bili, ko jih je zajela vojna vihra. A sprejeli so na svoja ramena bremena, ki so bila tudi za odrasle, izkušene komuniste težka, včasih pretežka. Vendar so tudi v tem najhujšem času doživljali ljubezen, nežno, lepo, globoko, čeprav je mlademu paru grozila policijska ura, čeprav je nemška patrulja skoraj našla bunker, v katerem sta se skrivala skupaj z drugimi. Zgodba romana o skojevcih se začne nekaj pred začetkom zadnje vojne na naših tleh, sklene pa nekaj po njenem koncu. Doživeto so v njej prikazane usode mladih borcev za svobodo, njihova hrepenenja, razočaranja, predvsem pa navdušenje za boj, za vse novo, kar prihaja.

Pisatelj je vse to sam doživel, zato je njegovo pisanje prepričljivo. Spretno živo nam je priklical nazaj

tisti čas, ki se tako neusmiljeno odmika, a je kljub preletu krvi, žrtvam, mučenjem, strahu in vsemu prestanemu trpljenju tudi lep. Kajti to je bila njihova mladost.

Na notranji strani ovitka knjige je natisnjena fotografija avtorja iz tistih časov. Ko so mladi na Gorenjskem iskali materiale o delu SKOJ-a na Gorenjskem, so v nekem arhivu slučajno odkrili tudi njegovo sliko. Prav tak je, kot pripoveduje: mlad, zagnan, ovesen, z bombami, z vtisnjeno zvezdo na sponki pasu, z revolverjem v usnjenem toku s titovko in prešernim nasmehom na licu. Prav tak, kakršni so bili njegovi junaki v knjigi. Zanimivo, dobro branje za vse, ki so preživeli to vojno in vse, ki radi poslušajo in berejo o njej. Knjiga »Kdo bo meni prižigal sveče« je izšla pri založbi Borec.

D. Dolenc

Stoletnica umetniške rasti

Pevsko društvo Lira iz Kamnika slavi sto let — Jubilejni koncert in razstava o stoletnem umetniškem zorenju, ki jo pripravlja Kulturni center Kamnik v razstavišču Veronika

Kamnik — V čast stoletnice svoje ustanovitve in neprekinjenega stoletja slovenske pesmi je prvo slovensko pevsko društvo Lira, ki je hkrati najstarejše delujoče danes, v petek zvečer v dvorani kina Dom v Kamniku priredilo jubilejni koncert. S pesmijo in besedo so se ob tej priložnosti pomudili pri nastanku Lire in pospremili njen razvoj vse do danes.

Nastanek pevskega društva Lira sovpada s prvim slovenskim taborem in čitalnico v Kamniku. S slovensko pesmijo, ki ji Lira ostaja zvesta še danes, je v svojih začetkih prebujala narodno zavest. Svojo buditeljsko vlogo je ohranila vsekoli, zlasti še med osvobodilnim bojem, ki je na poseben način zaznamoval njeno umetniško pot. Tudi danes je na prvem mestu domača pesem in s ponosom lahko trdimo, da je ni slovenske pesmi, napisane za moške zборе, ki je ne bi Lira kdaj prepevala. Pred vojno je društvo obšlo Gorenjsko, Koroško in Primorsko, kmalu pa je prodrlo tudi na tuje. Po vojni njihovo umetniško prizadevanje potrjuje neprekinjena rast. Dokaz za to so številna priznanja, ki jih je Lira požela na domačih in tujih koncertih: dvoje srebrnih in eno bronasto odličje na mariborskem koncertu »Naša pesem«, vrhunski dosežki rafa mednarodnih koncertih, v superlativih

izražene koncertne ocene in še marsikaj.

Vsako leto Lira naštudira od 20 do 40 novih pesmi. Tudi to je ena od stopnic k vrhunski kakovosti društva. Druga je sodelovanje s številnimi solisti in umetniškimi skupinami, ki z instrumentalnimi učinki dopolnjujejo vokalnost. Za Liro so pisali zborovsko glasbo najvidnejši slovenski skladatelji, med njimi tudi Blaž Arnič in Emil Adamič. Veliko je društvo koncertiralo na Koroškem in med slovenskimi zdomci na tujem. Tod je najlepše zazvenela zborovska glasba na temo NOB. Okroglih 40 let je Lira prepevala pod taktirko Cirila Vremsaka, ki je veliko pripomogel k neprekinjenemu umetniškemu zorenju prvega slovenskega pevskega društva.

Da bi Lira nizala uspehe tudi po stoletnici, bo svoje vrste znatno okrepila. S tem bo ob koncertnih zborih dosegla tudi večjo glasbeno učinkovitost.

Jubilejni koncert, ki razen stoletnice slavi tudi sto let slovenskega zborovskega petja, so Liraši otvorili z nekdanjo slovensko himno »Naprej«, nadaljevali pa s skladbami Jakoba Galusa Petelina, ki ima v Lirinem repertoarju častno mesto. Zbor je ubrano zapel pod vodstvom profesorja Jakoma Vremsaka.

D. Z. Zlebir

Zvesta kulturi

Dovje — Heda Jalen z Dovjega se je zapela kulturnemu življenju, vendar so nastopili kar triindvajsetkrat. Najbolj jim je ostal v spominu folklorni nastop na tretjem mednarodnem kulturnem srečanju treh dežel v vasi Ledence na avstrijskem Koroškem. Nadvse prijeten pa je bil nastop na tromeji, kjer so večkrat nastopili in pokazali dediščino naših krajev. Imajo načrte, da bi ustanovili mlajšo otroško folklorno skupino — če bo dopuščal denar in čas.

Poleg folklorne ima Heda še druge obveznosti. Tako je član upravnega odbora KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana, je delegat interesne skupnosti za kulturo v krajevni skupnosti in v delovni organizaciji Gorenjska oblačila Kranj — konfekcija Jesenice, kulturni animator pri izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata v delovni organizaciji, član izvršnega odbora Zveze kulturnih organizacij Jesenice in član komisije pri občinskem sindikalnem svetu.

Za uresničevanje delavskih interesov z dolgoletnim in požrtvovalnim delom v sindikalni organizaciji in za pomembne uspehe v njenem uveljavljanju in razvoju je Heda Jalen letos aprila prejela srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije.

Na koncu je Heda še posebej poudarila, da ji pri delu v folklori zelo veliko pomaga njen mož Andrej, ki folklorno skupino spremlja s harmoniko.

A. Kerštan

Prvotno besedilo življenja

problematična, to pa je le videz, fasada, ki ne prenese obremenitve dokazov.

Svet, v katerega se je rodil otrok, je bil krut. Lastne stiske so odrasli z nasiljem prenašali na šibkejše, otroke. Agresivnost je bila dominantna prvina življenja, patriarhalna ureditev družine je pomenila miniature model fevdalnega sistema oblasti. Bivalna kultura Slovencev je bila primitivna, otrokom se je godilo najbolj slabo. Biti otrok v prejšnjem stoletju je pomenilo biti suženj, ki se mu vlada s trdo roko despota.

Alenka Puhar je zbrala tudi podatke o obsegu otroškega dela na Slovenskem, o množici brezimnih malih delavcev, za katerimi ni ostalo ničesar. Otroci so bili delavci, pastirji, pestrne, dekle, hlapi — bila jim je vsiljena vloga odraslosti. Od doma so odhajali zgodaj in zoreli z nepotesenim hrepenenjem po domu. Šolske klopi so se polnile počasi. Spomini naših velikih mož so polni grenkih pričevanj o prisrčnih šoli, palci in avtoritativnih učiteljih.

Veliko poguma je potrebno za odgovor na vprašanje, ki ga zastavlja v knjigi Puharjeva: zakaj imamo ljudje sploh otroke? Odrasli venomer znova pozabljajo, da so bili tudi oni najprej otroci. V tem se skriva vrednost Prvotnega besedila življenja za naše samospoznavanje, za prispevek k identiteti Slovencev. Njena vrednost je pomembna tudi za prihodnost, za drobec trenutka, v katerem se vprašamo, kako danes in tukaj ravnamo s samim seboj, soljudmi in našimi otroki.

M. Fornazarič

2 Franc Langerholz-Cac

Ločani
v
Andih

Zvečer kmalu zaspimo, le Vidic gre s predstavnico naše ambasade na spoznavni večer. Naslednji dan se osvežimo v Pacifiku. Vsi se pogumno vržemo velikim valovom v objem. Voda je topla, sonce še toplejše, čeprav je v Peruju zima. Kar nekaj časa se nastavlja soncu, potem začutim, da bo dovolj. Zvečer čutim opeklino po ramenih. Ponoči se vrtim po postelji, zjutraj pa sem podoben Indijancu. Od bolečin mi je tako slabo, da bi kmalu bruhal. Kar skrbi me, kako bom nosil nahrbtnik. Poskusimo tudi njihovo nacionalno pijačo, Pisco, perujsko žganje, zmešano s Coca colo. Kekec naroči sadno kupo. Pravo čudo! V izpraznjenem ananasu sladoleđ, sadje, smetana, na vrhu pa prižgana kresnica, kot jih mi prižigamo na novoletni jelki. Vsi se smejimo in tudi ljudje, ki naj opazujejo. Eden od njih se opogumi in nam ponudi kokain. Vendar smo bili že prej opozorjeni, da so kazni zelo hude. Ker nihče izmed nas ni hotel naslednjih 15 let preživeti v perujskih ječah, smo se mu zlahka odpovedali.

Vsi že nestrno pričakujemo odhod proti goram. Naslednjega dne kupimo avtobusne karte za Huaraz, mesto ob vznožju ledenih velikanih. Ko čakamo na prevoz, v restavraciji še večerjamo. Pri vsaki jedi ti ponudijo tudi čili, zelo pekočo omako, ob kateri bi celo naši feferoni pozeleneli od zavisti. Damč mi ponudi stavo: če jaz pojem ves čili iz kozarčka (0,5 decilitra), bo on pojedel plastične vilice. Nihče ni razumel (tudi jaz ne), kako mi je uspelo pojesti ves čili in po vsem telesu sem čutil naraščajočo toploto. Potem je bil na vrsti Damč: toda vztrajno je goltal vilice. Kmalu zatem smo sedeli v avtobusu, ki je začel svojo divjo vožnjo skozi puščavo. Ob soncu sem imel vsa ramena v mehurjih. Skozi okno si nisem upal preveč gledati, kajti sofer je »poskrbel«, da mi ni bilo vroče le zaradi opeklin in čilija. Zgodaj zjutraj nas odložijo v Huarazu, kjer nas že čaka Edward, bivši plezalec, zdaj pa lastnik privatnih sob. Ko se dobrega odpočijemo v trdih posteljah, si gremo ogledovati mesto. Najbolj zanimiva je vsekakor odprta tržnica, kjer lahko kupiš skoraj vse. Nakupimo vsó hrano, ki jo bomo potrebovali v gorah. Presenetijo nas izredno visoke cene, saj so nam govorili o poceni življenju v Peruju. Ljudje kar ne morejo verjeti, da hočemo kupiti toliko krompirja, jajc in konzerv. Edward nam obljubi, da bo naslednji dan uredil prevoz do doline Paron, kjer naj bi imeli tabor. Res pride po nas na pol odprt dodge. Vsak bi upal staviti, da nas ne bo pripeljal do doline. Vso prtljago namečemo na streho kabine, zadaj pa se stlačimo, da komaj lahko prestaviš nogo. Z nami se peljeta tudi dva soferjeva otroka. Tako sta radovedna, da eden kar stegne roko v mojo torbo. Naklonim mu grd pogled, pa je roka spet zunaj. Prispemo v Caras, zadnje mesto pred gorami. Tu se pot strmo vzpe serpentine, spodaj pa divja soteska s penečo se reko. Med vožnjo srečamo dva Nemca, ki nam nekaj pripovedujeta o nesreči. Malo prej vidimo žalosten prizor, prevrnjen avto. Izpraznimo dodge in naložimo ranjene, jaz se odpeljem z njimi nazaj v Caras, kjer imajo bolnico. Takrat še nisem slutil, da bom tudi sam iskal pomoči prav v tej bolnici. Nato spet nazaj, spet natovarjanje opreme in zvečer le prispemo do jezera Paron. Jezero je izredno lepo, dolgo okoli tri kilometre in podobne barve kot naša Soča. Bazo smo morali postaviti na drugi strani jezera, pot okoli njega je nemogoča zaradi navpičnih sten, ki padajo direktno v jezero. Edina možnost je čoln, ki ga je treba seveda drago plačati. Slišali smo, da je lansko leto neki španski alpinist hotel s plezanjem prečiti stene. Z nahrbtnikom, zapetim okoli pasu, je padel v vodo in nikoli več ga niso našli. Vidic se je že v Huarazu dogovoril za čoln in obljubil so, da nas naslednjega dne prepeljejo na drugo stran. Seveda je treba že vnaprej plačati. Res naslednjega dne splavijo majhen gumijast čoln z motorjem in se odpeljejo proti nasprotnemu bregu. Mi podremo šotore in se pripravljamo na odhod. Čolna pa ni in ni nazaj. Proti večeru nam sporočijo, da je z motorjem konec. Če hočemo veslati? Postavljamo nazaj šotore, Kekec in Damč pa še tega dne odveslata »prvo rundo« čez jezero. Naslednjega dne še kar veslamo. Jezero je na višini 4100 m in tolažimo se, da imamo višinski veslaški

Z razpadajočim avtom v gore

rekord. Tako smo se vsi zelo dobro aklimatizirali, in nas pri plezanju višina ni tako zdelovala, kot smo pričakovali.

Na drugi strani jezera postavimo bazo. Vrhovi se nam razkazujejo v vsej lepoti. Vleče nas navzgor, da se preizkusimo v težkih ledenih stenah. Šotorčka postavimo zraven kanadskih alpinistov, s katerimi se zelo razumemo. Jemo, pijemo in se pripravljamo na našo prvo plezalno turo. Odločili smo se, da gredo Damč, Kekec in Zele v južno ledno steno izredno lepega Artresonraha; Vidic, Stane in jaz pa naj bi poskusili osvojiti še nepreplezano Z steno Nevado Parona. To je torej vrh, o katerem smo toliko sanjali, za katerega smo veliko trenirali in ki smo ga že velikokrat »odpisali«. Gora je silno malo obiskana. Le dve odpravi sta se preizkusili v prepahnih strminah in divjih grebenih. Mi bomo torej tretja in vsi upamo, da bomo uspeli. Radi bi dodali vsem našim uspehom še novo, čisto našo slovensko smer. S tem bi dosegli največ, kar lahko doseže alpinist. Tam v daljnih južnoameriških gorah bi bila stena, ki bi za vedno hranila v svojem pobočju naše stopinje, naše kletve in obup, naše veselje in občutek, da smo zmagovalci v borbi s samim seboj. Res se naslednji dan skupaj odpravimo proti ledeniku. Hodimo počasi, saj se dvigamo vedno višje. Kratek počitek in pridemo na ledenik, ki ne kaže posebnih razpok. Zato kar nenavazani nadaljujemo s hojo. Tu na ledeniku se ločimo od prijateljev za Artresonraho, oni bodo pod steno postavili majhen šotor in zgodaj pričeli s plezanjem. Postanek izkoristimo za daljši počitek. Popoldne se sneg zelo ojuž in po ledeniku derejo celi potoki. Vidic se z enim od njih tudi malo pobježe seznaniti, a se mu naenkrat udre pod nogami. Še nekaj časa hodimo po enoličnem ledeniku, potem pa ugotovimo, da je že skrajni čas, da začnemo postavljati prenočišče na višini 5100 m. Začnemo s kopanjem snežne votline v strmih pobočju. Z Vidicem imava pri tem poslu že izkušnje, saj sva v taki jazbini preživela nekoč januarja strupeno mrzlo noč pod Kotovim sedlom. Vendar z Vidicem ugotoviva, da je postavljanje bivača tukaj mnogo naporejše kot pod Jalovcem. Pravijo, da je vsega enkrat konec. Bival je bil nizek in ozek. Kdo bi mislil, da lahko porabiš toliko energije, ko si pripravljaš »posteljo«. Nihče ni gledal na uro, toda porabili smo res veliko časa. Ko se ravno dobro namestimo, ko nam je od kopanja luknje še prijetno toplo, da bi kar zaspali, se Vidic spomni, da ima prepoln mehur. Spleza čez naju, pa spet noter. Stane ne vzdrži več in si uredi ležišče zunaj. Potem zaigra na orglice, kot zna le on. Misli polete domov, k dragim. Malo dremamo, čevlje imamo kar obute, zebe nas. Teško že čakamo jutra, da se bomo spet gibal, da nam bo spet toplo. Res nas prebujajoče se jutro že najde na ledeniku, pri vstopu v »našo« steno. Navežemo se, za varovanje imamo skoraj meter dolge snežne kline, pa tudi ti ne bi zadržali morebitnega padca. Le v prvem raztežaju imamo dobre razmere, nato pa ves čas suh, mokast sneg. Raztežaje je podoben raztežaju, plezamo počasi, velikokrat počivamo, lovimo sapo in nato spet naprej. Prečimo v levo, za robom slutimo položno mesto, da se malo odpočijemo. Nad glavami nam visijo in grozijo orjaški ledni bloki, seraki, za katere pravijo, da ne velja noben zakon, kdaj se bo kateri podrl. Na glas upamo, da ta čas še ni prišel. Po dobrih sto metrih plezanja res dosežemo vrh seraka, prvi raven prostorček.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH
KRAJIH IN LJUDEH
NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(64. zapis)

Vrsta zadnjih zapisov je bila objavljena brez kakršnekoli ilustracije. To bom v prihodnje popravil; saj slika včasih več pove kakor besedilo samo.

Tako danes uvrščam v zapis kar dve ilustraciji: kako so izgledale Fužine v Valvasorjevi dobi, ko je tu veseljčila ljubljanska gospoda, in kako izgledajo danes, ko s svojo elektrarno (glej zapis št. 58) izkorišča moč vodnega toka sicer tako kratke Ljubljanice.

VRNITEV K PISATELJU
ERJAVCU

Res sem o še danes tako priljubljenemu Franu Erjavcu že v 59. in 60. zapisu nekoliko pokramljal, vendar pa le moram povedati o njem in o njegovih starih še nekaj besed. Pač zato, ker njegov rod po materini strani izvira iz krajev, ki se jih dotikajo ti zapisi. Če sem že omenjal srečne sončne dneve, ki jih je preživljal pisatelj v Zgornjem Kašlju, na rojstni domačiji svoje matere, bi moral povedati še kaj o tragični usodi te sloveče lepote, ki je znala očarati celo ruskega carja Aleksandra I., ko se je le-ta mudil na Kongresu vladarjev v Ljubljani.

Takrat se je nekega popoldneva ruski car sprehal s svojim adjutantom ob Ljubljanici in zagledal cvetočo umiva, kako si po napornem delu umiva poten obraz; car pristopi in ji ponudi rdeč svilen robc, da si osuši lepo mlado lice. (Tako piše pisatelj Ivan Tavčar v svojem romanu Izza kongresa – torej nekoliko drugače kot stari Janez Trdina v svoji noveli o carjevi ljubici Elizabeti Bezlajevi, poznejši Erjavčevi materi.)

No, kongresa je bilo konec, tudi car je odšel, idiličen dogodek in z njim zvezana namigovanja, je bil tudi pozabljen. Eliza Bezlajeva se je kmalu za tem poročila z Mihaelom Erjavcem, ki se je priselil v Ljubljano iz Kriške vojak na Višnjo goro. Kot odslužen vojak (dosegel je celo čin narednika) je sprejel službo paznika-mitničarja v mestni klavnici. Neko noč pa so ljubljanski mesarji nesrečnika tako neusmiljeno pretepli, da je mož že naslednje jutro umrl, star komaj 32 let. Sinu njegovemu je bilo tedaj šele štiri leta. Ker se je v hišo Erjavčevih sedaj naselilo uboštvo, se je mati znova poročila v Zalog in se posvetila krčmarski obrti. A tudi ona ni imela sreče: Že čez nekaj let se je ubila na stopnicah, po katerih je

Fužine – nekoč

hitela v klet po vino za neučakane goste.

Za osirotelega dečka je poslej bela teta Ana Bezlajeva, s katero sta vedno češče zahajala na staro domačijo v Zgornjem Kašlju, kjer se bodoči pisatelj in učenjak gotovo narpal dovolj ljubezni do narave, ga je potem spremljala vse življenje tudi poklicno.

»NI VSE ZLATO,
KAR SE SVETI«

Kdo le ne pozna te mikavne vestice o kmetu Cerinu, ki je našel bleščec železov krček in mislil, da je zlato? Pričaokoval je preprosti mož, da bo poslej rešen vsi denarnih zadržev in šel je svojo nabo ponujati zlatarjem v Čedad. Še tam se je iztrezil, ko je izvedel, da ni vse zlato, kar se sveti.

Slovstvena zgodovina šteje Erjavca med najprikupnejše slovenske pisatelje. Sloves si je pridobil s vestmi, še bolj pa s slikami iz narave in potopisi. Erjavec je imel jasno odprto oko za življenje, ki ga je dajalo, bister pogled, kakor ustvarjen za opazovanje ljudi, naravnih narodopisnih in narodopolitičnih pojavov. Poleg tega pa je imel nadar jezika, ki mu teče lahkotno naravno. Erjavcu ni bilo le za ta, bi učil – hoče povedati vse v eni niški obliki, v pesniškem jeziku nikoli pa suhoparno.

Pisatelj Fran Erjavec, ki je bil pred smrtjo izvoljen za vseučilni profesorja v Zagrebu, je umrl leta 1887 v Gorici, star šele 53 let.

ARGONAVTI

Najbrž bo kar prav, če pričnemo pripoved o čolnarjenju v Ljubljani in o brodarstvu v Savi, od našega Zaloga nizdol proti hrvaški meji, s starogrško pripovedjo o Argonavtih, hrabrih pomorskih, ki so pripluli iz Črnege morja v Donavi, Savi in Ljubljani do našnje Vrnike. Tu je junake, ki jih je vodil tesalski kraljevič Jazon, ustvarilo notranjsko hribovje. Moč moške so si ladjo Argo natovorili na ramena in jo čez Kras prenesli v morja ter se po njem potem vrli v svojo ljubljeno grško domovino.

Pravljica pojasnjuje, da je Jazon s svojimi junaki v Kolhidi (Črno morje) izmaknil zlato rogo in potem pred zasledovalci bežal najugodnejši vodni rečni poti.

Tako pripoveduje Homer v svoji Odiseji. Tudi slovenski pisatelj Janez Jalen govori o prihodu Argonavtov med barjanske kolonije v svoji trilogiji Bobri.

Fužine – danes

6

Janez Lušina-Mali

Deveti september
pred 40. leti na Jelovici

Minilo je nekaj dni, da se je četa spet uredila. Taborila je v Jelenjih Lužah, kjer skrite planšarske kočice Nemci niso požgali. Kot je razvideti iz zbranih podatkov je četa po hajki štela 50–54 borcev. Imela je tri lahke strojne »zbrojevke«, vsi borci pa puške. Neoboroženih ni bilo. Na Jelovici smo ponovno ostali sami. Po končani veliki hajki je Kranjčev bataljon kmalu odinrl čez Savo in naprej proti Karavankam. Četi se je pridružil štab I. grupe odredov s komandantom Jožem Gregoričem in političnim komisarjem Lojzom Kebetom-Stefanom ter člani štaba: Vinkom Hafnerjem, Stanetom Kersnikom, A. Ariglerjem-Bodinom in še nekaterimi. Ti so nemško hajko preživeli v vzhodnem delu Jelovice.

Jelovica je bila tisto leto polna borovnic in malin, ki pa jih nihče, razen nas ni obiral. Tu in tam smo ob prostem času sedeli v borovničevju in obirali te gozdne sadeže. Dnevi so bili lepi in topli. Prav nič ni bilo hudo podnevi in ponoči stati na straži. Po hajki je na Jelovici zavladal čudovit mir. Gozdni delavci se se niso vrnili sekat les, živine na

planinah ni bilo. Zato je bilo partizanstvo po 14. 8. in avgusta sploh prav prijetno. Radijska tehnika Sles in Fero sta ob večerih z radijskim sprejemnikom zbirala redka poročila s svetovnih bojišč, ter nam jih v skrajšani obliki posredovala s pripovedovanjem. Največkrat sta »ujela« radio London. V tistem času je potekala velika nemška ofenziva za Stalingrad, pod imenom Bitka za Stalingrad. V nemške roke so že padla mesta Voronež, Rostov in nemške enote so bile na Donu. In kako daleč od teh velikih dogajanj smo bili borci Selške čete? Daleč, pa vendar sovražnik je bil isti: Nemec.

Do konca avgusta je četa opravila naslednje večje akcije: prehranjevalno v Železnikih, ki je Nemce opozorila, da smo preživeli hajko. V Kropi je poškodovala tovarno vijakov in žeblice »Plamen«, ki je v velikih količinah izdelovala kladivca za železniške ture. Tedensko je 80–100 vojaških kamionov pripeljalo z Jesenic železo za uporabo na vzhodnem bojišču, kjer je bilo širše ruske železniške ture treba zoževati na evropski kolosek. V Podnartu je bil požgan most na

Savi, ki je bil zelo važen za dovoz nemške vojske na področje pod Jelovico. Požgana je bila velika žaga v bohinski Soteski, ki je izdelovala barake za potrebe Nemcev.

1. septembra je po stezi iz Soteske na Rovtarico prišlo kakih 200 Nemcev. Selško četo je prihod Nemcev prisilil, da je zapustila taborišče za Blatno in se premaknila pod Ratitovec v kraj, imenovan Za Psom.

Ob lepem vremenu so poveljstvo I. grupe odredov in poveljstvo Selške čete ter borci lahko slišali brnenje in videli letalo, ki je večkrat krožilo visoko nad Jelovico. Najbolj verjetno so Nemci iskali partizane in opazovali za dimom, ki ga je bilo nad zelenimi krošnjami smrek moč videti iz višin. V četi je bila vseskozi velika budnost in najstrožja konspiracija. Ob preletu letala smo bili vsi pod krošnjami smrek. Okoli 4. septembra se je četa premaknila v taborišče na Ratitovec. Nad planšarijo Pečana se je združila z Loško in Poljansko četo. Skupaj smo se naslednje noč razporedili po grebenu Ratitovca. Poključka četa pa je raziskala gozdove nad vasjo Prtovč. Govorilo se je, da se v teh gozdovih skriva ali enota raztrganec ali pa skupina pobeglih Dražgošanov. Del prebivalstva Selške doline je bil namreč prepričan, da je okoli 22 domačinov dne 12. januarja 1942. leta pobegnilo iz župnišča v Dražgošah. Resnica ni bila ne eno, ne drugo. V gozdu nad Prtovčem je najverjetneje taborila Loška četa, ki je povzročila nesporazum in naše brezplodno zapravljanje noči po vetrovnem Ratitovcu.

V noči 5. na 6. 9. so tri združene čete nameravale opraviti prehranjevalno akcijo v

vaseh Sp. in Zg. Danje. Prišlo pa je do streljanja in razen drobnega krompirja niso dobili hrane. Sovražna postojanka Sorič nas je odkrila. Zato so se čete razšle: Loška je odšla proti Blegoču, Poključka pa nazaj na Poključko. Selška četa je premaknila v taborišče na Pašni vrh Novakovi Jelovici.

8. in 9. 9. je bila zaradi velikega manjkana hrane v načrtu akcija v Savi dolini. Akcije pa ni bilo zaradi prihodov številne nemške vojske na območje Ratitovca. Patulje, ki so se 8. 9. vračale z območja so poročale o prihodu kakih 70 vojaških kamionov v vas Prtovč in naprej proti Jesenovcu. Greben Gladkega in Kosmarke Ratitovca so tega dne zasedle nemške enote. Nobenih podatkov pa ni bilo o tem ali so Nemci prišli na Jelovico tudi iz Radovljice. Kropci in z Bleda. Pod noč sta se v izvidniško odpravila Jože Gregorič in Lojze Kebet. Hotela sta se prepričati o številčnosti Nemcev in njihovem namenu. Ugotovitev je bila ena sama: na Jelovici se pričena druga velika hajka v 1942. letu. Po njuni vrnitvi v taborišče bilo storjeno vse za zaščito in konspiracijo. kuhinji je bil ugašen ogenj, pospravljena ležišča, s smrekovimi vejicami smo pomečali sledi in čakali nadaljnjih povelj.

Ob okrepljenih stražah smo bili vsi pripravljeni za premik. Vsi postopki so bili skladu z veliko nevarnostjo. Pozna popoldne je bila topla, številne zvezde so nam najale lep naslednji dan.

Za dokončno prenovu Triglavskega doma je treba zbrati še okrog 20 milijonov dinarjev. — Foto: J. Rabič

Akcija za prenovu Triglavskega doma na Kredarici

Nadaljevanje dela v tujini

Mojstrana — Oči planinske in druge slovenske javnosti so bile letošnje poletje pogosto uprte na dobrih 2500 metrov visoko Kredarico. Prenova tamkajšnjega Triglavskega doma, ene naših najstarejših gorskih koč in obenem najvišje ležeče planinske postojanke v Jugoslaviji, je zbudila veliko zanimanja.

Delavci jeseniške temeljne organizacije Stanovanjske in visoke gradnje Gradbinca iz Kranja ter ljubljanske Termike so skupaj z obrtniki in vsemi drugimi, ki so pomagali pri obnovi doma, do konca septembra dosegli pomembno delovno zmago. Uresničili so načrt druge etape izgradnje, med katero je zrasel nov prizidek k stari stavbi. V njem so že položili električno in vodovodno napeljavo, grobo ometali notranje stene in opravili keramičarska dela ter vgradili okna in vrata; obložili so tudi zunanje stene pa pokrili streho z novim in starem delu doma. Tako so opravili okrog 70 odstotkov celoti načrtovanih del, kar je spodbudno za začetek prenove starega doma. Dela postojanke med tretjo etapo izgradnje prihodnje leto.

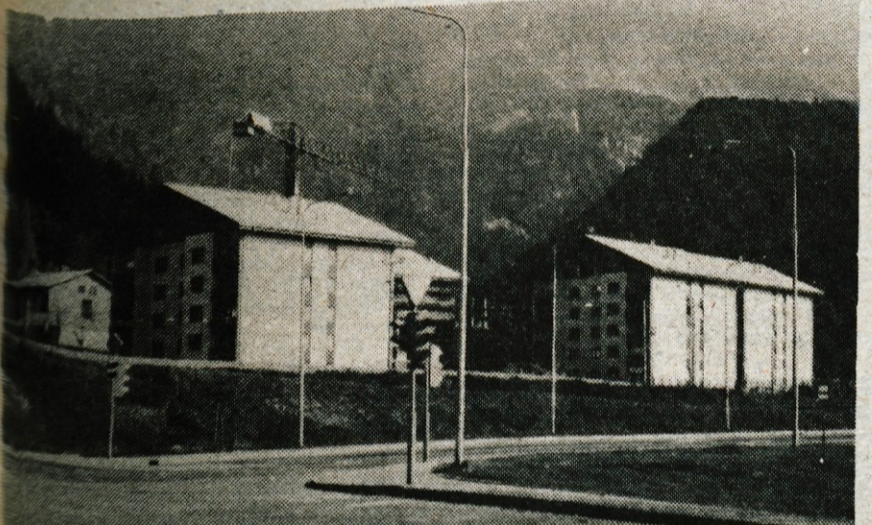
Na Kredarico se bodo delavci resno vrnili šele z novo pomladjo, že pa so na gradbeni odbor pod vodstvom Gregorja Klančnika nadaljuje obsežno zasnovan načrt akcij za zbiranje denarja. Doslej so se s prispevanjem finančnih sredstev in gradbenega materiala ponekod dosegli izkazali; pohvaliti je treba veličino pomoči delavcev, planincev in drugih prebivalcev kranjske občine, ki razumevanja pa je bilo, na primerno, v ljubljanskih občinah, kjer je

tudi Planinsko društvo Ljubljana-Matica kot upravljalec postojanke, in v jeseniški občini, na ozemlju katere postojanka stoji.

Razen od prispevkov združenega dela pričakuje gradbeni odbor precej sredstev od raznih nabiralnih akcij. Do 23. novembra bo moč za 50 dinarjev kupiti v kioskih in planinskih društvih po Sloveniji srečko loterije Posodobitev Triglavskega doma; zbiranje 2624 dobitkov bo 24. novembra ob 19. uri in 30 minut v škofjeloški športni dvorani med koncertom ansambla bratov Avsenik. Od letos do 1984. leta bodo vsi jugoslovanski planinci kupovali spominsko markico po 2 dinarja kot simboličen prispevek članov planinskih organizacij za obnovo doma. Prav sedaj poteka nabiralna akcija pri naših likovnih ustvarjalcih; prodajna razstava podarjenih umetniških del bo najbrž novembra v prostorih Ljubljanske banke na Trgu revolucije v Ljubljani. V papirnicah in planinskih društvih so naprodaj tudi posvetilne razglednice, nalepke in letaki.

Od uspešnosti akcij za zbiranje denarja v dolini bo v mnogočem odvisna dokončna uresničitev načrtovanih del na naši najvišji in najbolj priljubljeni gori. Prenovo Triglavskega doma bo treba skleniti konec avgusta prihodnje leto, če hočemo septembra z odprtjem lepše in sodobneje urejene postojanke praznovati 90. obletnico organiziranega planinstva na Slovenskem in hkrati jubilej postavitve prve kočice na Kredarici.

J. Rabič

Na Koroški Beli so zrasli novi bloki in večina jih je že vseljenih. V njih prebivajo delavci, ki so zaposleni večinoma v jeseniški železarni, delavci Gradisa pa nameravajo se letos zaključiti z deli pri gradnji naslednjega stanovanjskega bloka. — Foto: D. Sedej

Polni načrtov

Kranj — Po kratkem poletnem zastojanju je ponovno oživela dejavnost mladitv in krajevni skupnosti Vodovodni stolp. Pozimi bodo v svojih prostorih prirejali literarne večere, tematske glasbene večere in pripravljali nastope glasbenih in plesnih skupin. Zopet bodo pričeli izdajati glasilo. S pomočjo članov Gozdarstva Kranj bodo pripravili tečaj gozdarstva. Z jamarji so se že dogovorili za dve predavanji. Ustanovili so center za mladinske delovne akcije, kmalu bo nastala zaživel tudi dramski in foto krožek. Okrepili bodo sodelovanje z osnovno šolo Simona Jenka in s športnim društvom v krajevni skupnosti Vodovodni stolp.

Predsednik mladinske organizacije Milan Mavec pravi: »Trikrat tedensko želimo v naših prostorih pripraviti zanimive večere. Večina mladitv, ki zahaja semkaj je starih od 14 do 20 let. Krajani se

vedno mislijo, da je v Janini tako, kot je bilo, recimo, pred desetimi leti. Ne vidijo naše vsestranske dejavnosti. Nekateri celo branijo svojim otrokom, da bi prihajali na naše večere. Prirejali smo tudi ples, vendar smo z njimi začasno prenehali zaradi nediscipliniranosti posameznikov. Pritožili so se celo krajani. Toda kaj moremo, če četverica razgrajačev meče slabo luč na celotno mladinsko organizacijo.«

Mladinska organizacija ima za letos na voljo 20 tisoč dinarjev. Del dobijo iz sredstev, namenjenih za delo družbenopolitičnih organizacij, nekaj »zaslužijo« mladinci sami s pobiranjem članarine Socialistične zveze. Denarja za bogato dejavnost je malo, zato se je mladinska organizacija z vsemi skupinami, ki se bodo predstavile v Janini, dogovorila za brezplačen nastop.

M. Chyatal

Čas priganja kmeta

Velesovo — Narava se zlepa ni toliko ponorčevala iz kmeta Sajovca iz Velesovega kot to leto. Najprej mu je posevke opustošila toča, zaradi česa je moral znova sejati koruzo. Le-ta je prehitro zrastle, zato je bila šibka y koreninah in jo je veter tako upognil, da je s traktorsko kosilnico ni bilo moč pokositi. Kot pred desetletji se je vsa družina polotila ročnega spravila. To je bil tudi razlog, zaradi katerega se je Ciril Sajovic obrnil po pomoč k mladini. V Kranju so mu obljubili, da bodo skušali poslati na polje mladinsko delovno brigado, s katero bo moč pred prazniki ročno pokositi koruzo, jo zrezati v kombajnu in silirati še preden zagrozi zima. Od 25 brigadirjev, kolikor jih je bilo obljubljenih za to delo, so najprej prišli le trije, v soboto pa dve brigadirki, k sreči taki, ki sta znali poprijeti.

»Do večera nam mora uspeti,« je v soboto dejal gospodar Sajovic, ki so ga zadele že hujše nadloge kot pomanjkanje delavcev za ročno spravilo koruze.

»Prvi pridelek je uničila toča, pri drugem pa nam je ponagajal veter, tako da ga ni moč strojno pospraviti. Tik pred prazniki smo sklenili pohiteti, saj se lahko primeri kakšen sneg, kakor lani takoj po praznikih. Koruze je nekako k sedmim mernikom, nekaj več kot pol hektarja torej, zato bomo morali biti do noči resnično pridni.«

Za gospodarjeve štiri otroke, dve brigadirki (sicer iz mesta, a sta se hitro privadili kmečkemu opravilu), gospodarja in obe Sajovčevi gospodinji je bilo do večera dosti dela. Čas jih je sicer nekoliko priganjal, pa vendar si je gospodar utrgal minutke za pogovor, v katerem je potožil: »Poleg teh sedmih mernikov sem

moral koruze še dokupiti. Tisto smo pospravljali prejšnji teden, nekako polovico današnjega spravila je je bilo. Saj je bila čisto dobra koruza, vendar zaradi vetra tudi nekoliko uležana, tako da smo jo morali pospraviti ročno. Tudi tam so nam pomagali brigadirji. Letošnji oktober ni nič kaj naklonjen spravilu, saj je vreme ves čas kislo, zato bi radi do kraja izkoristili te redke sončne dneve. Sicer pa je že skrajni čas.«

Ciril Sajovic gospodarji že 12 let in že štirikrat v teh letih pomni škodo po toči. Letos ga je znova prese-netila, na ramena pa mu je naložilo še druge težave. Kljub temu, da je v redu izpolnil obveznosti do zadruga, mu niso odkupili repe in jo je bil prisiljen krmiti prašičem. Take in podobne težave jemljejo voljo do kmetovanja, saj je kmetov jutri zaradi odvisnosti od narave že tako negotov.

D. Ž.

Tržičani v radijski oddaji

Tržič — Med šestnajstimi ekipami iz vse Slovenije, ki se v letošnji četrti stoletja stari javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino potegujejo za čim boljše uvrstitev, je tudi mladinska ekipa iz Bombažne predilnice in tkalnice Tržič. Prvič se bo pomerila 25. decembra v Radencih z mladimi iz tamkajšnje krajevne skupnosti.

V tržički ekipi, edini letošnji predstavnici Gorenjske, sodelujeta »tekstilca« Marko Valjavec in Rado Veselinovič, ki sta morala okrepitev poiskati zunaj tovarne, v okviru občinske konference ZSMS. Kot kaže, v kolektivu ni dovolj pogumnežev, ki bi bili pripravljeno dokazovati svoje znanje pred radijskimi mikrofoni.

H. J.

Asfaltiranje cest

Mojstrana — V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana se že pripravljajo na novo zimsko sezono in urejajo smučarske terene okoli vlečnice, medtem ko so že izdelali načrt za drugo vlečnico. Krajevna skupnost že nekaj časa želi zgraditi mrliške vežice. Nadaljujejo z asfaltiranjem krajevnih cest, za katere plačujejo Mojstrančani krajevni samopriskpek. Predvidevajo, da bodo program asfaltiranja uresničili do leta 1984.

Prav tako so v krajevni skupnosti začeli z urejanjem kanalizacije. Pri-zadevajo si, da bi uredili nekatere komunalne probleme v manjših zaselkih in vaseh, kot so Podkuže in Belca. V teh krajih bi radi uredili ustrezno javno razsvetljava in postavili avtobusna postajališča. Ker so precejšnje težave s telefonskim omrežjem, naj bi tudi na Dovjem postavili javno telefonsko govornico. Prav bi bilo, ko bi tudi zdaj precej oddaljeno Radovno približali Mojstrani.

Že več let si želijo planinski muzej, vendar še vedno niso našli ustreznih prostorov. Velika pridobitev bo vrtec s tremi oddelki, ki ga v Mojstrani gradijo z občinskim samopriskpek. Ostane še vprašanje premajhne zmogljivosti šolske kuhinje.

D. S.

POROČILI SO SE

V Kranju

ROGLJ BOJAN in TATJANA roj. Svigelj, Vaše 30 d, Medvode; BENEDIČIĆ VLADISLAV in SILVA roj. Sever, Sorlijeva 4, Kranj; KOROŠEC FRANC in DIJANA roj. Zakrajsek, Britof 263, Kranj; PODJELJ JOŽE in NEVENKA roj. Sesek, Velesovo 2, Cerklje; VOJNOVIĆ BRANISLAV in STANISLAVA roj. Černelc, Ul. J. Puharja 3, Kranj; MIKLAČIČ JANEZ in MARJETA roj. Grohar, Smeledniška 72, Kranj; STROMAJER BOŽIDAR in BOGDANA roj. Členšek, Planina 1, Kranj; TRATNIK VOJKO in NADA roj. Košnjek, Sp. Besnica 161, Zg. Besnica; NABERNIK STANISLAV in DUŠANKA roj. Ristič, Kurirska pot 23, Kranj; JAMAKOVIĆ REUF in KSENIJA roj. Dolinšek, Ul. 31. divizije 50, Kranj; URANIČ SREČKO in JANA roj. Košir, Dru-lovka 45 E, Kranj; KLEMENC IGOR in ANICA roj. Vaupotič, Stranska pot 5, Senčur; GABER ALES in BRIGITA roj. Premru, Gorica-nc 11 a, Medvode; ZUPAN MIRKO in VILMA roj. Fende, Boh. Češnjica 50, Srednja vas/Boh.; PÉRKO VILJEM in MARIJA roj. Trampuž, Pivka 33, Naklo; STELE VINČENCIJ in VANDA roj. Ambrož, Glavarjeva 58, Komenda; BODLAJ VILKO in ŠTEFKA roj. Jerič, Šenturska gora 8, Cerklje; GRACANIN MOMIR in MIRA roj. Renko, Planina 16, Kranj; PROSENJAK IGOR in MIHAELA roj. Stopar, Okornova 12, Kranj; LUSKOVEC JURIJ in JANJA roj. Tomšič, Delavska 9, Senčur; PIRNAR ANDREJ in BERNARDA roj. Korkalj, Gasilska 27, Senčur; HRIBAR MARJAN in MIRJANA roj. Prc, Hrastje 81, Kranj; GALE RADO in NEVENKA roj. Mikelj, Naklo 105, Naklo; KARNIČAR LUKA in METODA roj. SMRTNIK, Zg. Jezersko 47.

V Škofji Loki

LOKAR EDVARD in IRENA roj. Demšar, Dobračeva 215, Žiri; BERTONCELJ BRANKO in MILADI roj. Ručman, Selca 119, MO-HORIĆ JOŽE in LJUDMILA roj. Božič, Martinj vrh 41; KAVČIČ JANEZ in STANKA roj. Porenta, Dražgoše 13, Železniki; OBED CIRIL in CIRILA roj. Prosen, Stara Oselica 27; EGART VIKTORIN in ZDENKA roj. Jensterle, Sp. Danje 7; MODRIJAN MIRKO in MIRA roj. Oblak, Dobračeva 92, Žiri; ERMAN ANDREJ in IVANA roj. Košir, Kogojeva 4, Ljubljana; JEREB IVAN in EMA roj. Rupnik, Podlanišče 33, Cerklje; TUŠEK ANDREJ in MARIJA roj. Benedič, Selca 151; KOŽUH BERNARD in DARINKA roj. Fojkar, C. Talcev 27, Škofja Loka; TAVČAR CVETO in ŠTEFANIJA roj. Košir, Dobračeva 134; DEM-SAR MILAN in DANKA roj. Košir, Žirovski vrh 46; MOHORIĆ ANTON in Marijeta roj. Šubič, Volaka 25, Gorenja vas; TROHA STANISLAV in PAVLA roj. Kokej, Podjelovo brdo 27, Sovodnje; JEREB STANISLAV in BARBARA roj. Meavljia, Mestni trg 3, Škofja Loka; ZORIČ FRANC in ANICA roj. Mikš, Jelovica 1, Gorenja vas; ZAJC ZDRAVKO in TEREZIJA roj. Oblak, Jazne 19, Cerklje; GABROVSEK IGOR in RENATA roj. Stančič, Retče 109, Škofja Loka.

Na Jesenicah

TOPLAK DAMJAN in ANITA roj. Zupan, C. talcev 8, Jesenice; KLINAR MIRKO in ZVONKA roj. ROŠKAR, Murova 28, Jesenice; HLADNIK MIHREČ in ANICA roj. Klančar, Dovje št. 110 a; VUKALIČ IZET in NEDŽIDA roj. Dizdarevič, Delavska 8, Jesenice.

Marija in Stanko Kukovica:

»Odhajava iz Trboj, a ostajava Trbojca!«

Malo je takšnih slovesov, kot je bil v gostilni Zarja v Trbojah. Trbojci so se poslavljali od svojih učiteljev Marije in Stanka Kukovica, ki sta enaintrideset let prežive-la v njihovi vasi in na stotine trbojskih otrok naučila pisati, računati pa tega in onega, kar so zahtevali šolski programi vsa ta leta, in jih pripravljala za življenje. Zdjaj se vračata v Ljubljano, od koder sta prišla leta 1946.

Takrat sta dobila dekret, da morata za učitelja v Javorje v Poljan-ski dolini. Pet let sta v štirih razredih poučevala po sto dvajset otrok. In silno živahno je bilo tukaj tudi izvenšolsko delo, se spominjata. Po petih letih pa je prišel nov dekret. Na voljo sta imela nekaj mest, med njimi tudi Trboje. Andrejnov iz Zgornje Zetine jima je svetoval, naj gresta v Trboje. Vedel je povedati, da so tam prijetni ljudje, zavzeti tudi za kulturno delo. Poleti 1951. leta sta prišla v vas s kolesi. Se danes se živo spominjata tistega sončnega dne. V trgovini, kjer je prodajal Simnovčev Lojze, je živahno igral radio... Najprej sta se naselila v župnišču, ker v šoli še ni bilo izpraznjeno stanovan-je. V šestih razredih sta imela sto učencev. Z leti se je število manjša-

lo: nekaj jih je šlo v smledniško osnovno šolo, nekaj v Kranj. Le še štiri razredi so ostali nazadnje.

1973. leta so v Trbojah zgradili novo šolo. Dobrih devet let sta poučevala v njej. Kukovica se dobro spominja, kako mu je dejala stara učiteljica, ko je prišel: »Nova metla vedno bolje pometa!« Tudi on je tako dejal tovarišici, ki ga je sedaj zamenjala. Enaintrideset let dela, prizadevanj, razdajanja je za njima. Podoželski učitelj, če živi s krajem, ima zvrhano mero dela. Ne sprašuje, koliko je ura, koliko je dela. Z otroki, s krajani je od jutra do večera. In veseli je, če je toliko razumevanja, toliko veselja do kulturnega dela, kot je to prav v Trbo-jah. Kako prav je imel Andrejnov iz Zetine, da jima je takrat svetoval sem! Najlepša leta svojega življenja sta prežive-la tu, se razdajala med svoje učence. Bogato so jima vračali s svojim zaupanjem, prijateljstvom, spoštovanjem.

Pretekli četrtek so se Trbojci poslovili od svojih učiteljev in se jima prisrčno zahvalili za vse, kar sta storila. Še bosta prihajala v Trboje, obljubljata; kajti iz kraja odhajata, toda Trbojca ostajata.

D. Dolenc

V imenu krajanov Trboj sta se od učiteljskega para Marije in Stanka Kukovica poslovila član sveta krajevne skupnosti Milan Novak in predsednik sveta in krajevne organizacije ZB NOV Trboje Rudi Komurka. — Foto: D. Dolenc

REPUBLIŠKO PRVENSTVO INVALIDOV V ŠAHU — Na letošnjem republiškem prvenstvu invalidov v šahu, ki je bilo na Visoki šoli za organizacijo dela, so ponovno zmagali šahisti DRŠI iz Maribora in s tem ponovili lanski uspeh. Na tem republiškem prvenstvu je nastopilo dvanajst ekip. Vrstni red — 1. Maribor 20,5, 2. Kočevje 17, 3. Ljubljana Moste-Polje 16,5, 4. Zalec in Maribor II 9,5, 6. Borec (Kranj) 8, 7. Sevnica 2. (-dh) — Foto — F. Perdan

Šahovsko društvo Kranj Bogata preteklost obvezuje

Kranj — Tri desetletja je šahovsko društvo Kranj prisotno v gorenjskem in slovenskem šahu. Bogata preteklost — Kranj je vseskozi imel dobre šahiste — obvezuje tudi sedanja igralna generacija, strokovni kader in vodstvo društva, da nadaljuje z uspešnim delom. Če sodimo po letošnjih rezultatih kranjskih šahistov, po organizaciji kluba in usešnem kolektivnem vodenju, se za prihodnost šaha v gorenjskem središču ni bati. Se več: lahko si obetamo celo boljše dosežke na posamičnih in ekipnih prvenstvih. Strokovni delavci si namreč najbolj prizadevajo pri delu z mladimi na osnovnih in srednjih šolah. S tem namenom so letos spomladi pripravili mladinsko šahovsko šolo, ki se je udeležilo 14 šahistov, članov šahovskih krožkov s kranjskih osnovnih šol. Ob koncu šole so se pomerili na turnirju, vsi pa so prejeli tudi društvene izkaznice. Takšen je način njihovega dela: stalno so v stiku z mentorji šahovskih krožkov na šolah, najbolj obetavne povabijo v šahovsko šolo in potem v njihove vrste.

Društvo ima 170 članov, od tega 80 pionirjev. Njihova udarna moč na tekmovanjih so člani prve ekipe: mojstrski kandidati Ciglič, Deželak, Joković, Krek, Rakovec, Ule-Evald, Božič ter prvokategorniki Ivanovič, Kaše, Lazar, Simončič in Vojčič ter prvokategornice Erjavčeva, Kasteljeva in Peklajeva. Društvo ima v svojih vrstah zveznega šahovskega sodnika Đorđevića, dva republiška in več regionalnih sodnikov ter šahovske inštruktorje, med njimi znane strokovnjaka dr. Srdjana Bavdka.

Za prostore, last društva finančnih in računovodskih delavcev, na Prešernovi 11 v Kranju plačujejo na leto po 30 tisočakov. To je sicer skromna najemina, vendar predstavlja dve petini vseh sredstev, ki jih društvo dobi od Zveze telesnokulturnih organizacij. Za bogato društveno dejavnost ostane le še 40 tisočakov. Šahovski delavci rešujejo denarno stisko s pomočjo združenega dela.

Prvi tek na Jošta Ivo Čarman najhitrejši

STRAZIŠČE — Trim klub Sava iz Strazišča je bil organizator prvega teka na Jošta. Proga s startom pri Sempeterškem gradu v Strazišču je imela 420 metrov višinske razlike s cijem pri domu Borisa Ručigaja. Na tem prvem jesenskem teku na Jošt je tokrat nastopilo osemindvajset tekačev, ki so bili razdeljeni v tri kategorije.

Med vsemi je najboljši čas dosegel smučarski tekač kranjskega Triglava in državni reprezentant Ivo Čarman. Za 3200 metrov dolgo progo je potreboval le osemnajst minut in pol. Čeprav so pri ženskah nastopile le štiri tekmovalke, je bila kvaliteta odlična, zmagala pa je Maja Kristl iz Kliničnega centra Ljubljana. Za tek na vrh Jošta je potrebovala petdeset sedemindvajset minut.

Rezultati — moški do 40 let — 1. Čarman (SK Triglav) 18:30,0, 2. Brodar (Litija) 19:08,4, 3. Urh (Sava) 20:24,0, 4. Kožuh (Hrastje) 20:38,5, 5. Bratina (Olimpija) 20:47,5; **moški nad 40 let** — 1. Fortuna (Partizan Kranj) 21:35,0, 2. Gartner (Zelezniki) 22:04,0, 3. Bartol (Ljubljana) 22:31,0, 4. Gregorič (Kokrica) 23:29,0, 5. Premrl (Ljubljana-Vič) 23:32,5; **ženske** — (brez starostne omejitve) — 1. Kristl 27:04,5, 2. Čerin (obe Klinični center Ljubljana) 30:55,5, 3. Grabrijan (Ježica) 31:19,5, 4. Pegani (Strazišče) 31:41,0. —dh

Društvo je letos priredilo dve pomembni tekmovanji. Aprila je bil Kranj gostitelj članskih, mladinskih in ženskih ekip, udeležencev prvenstva slovenskih mest in krajev v hitropoteznem šahu. Šahistke kranjskega društva so bile tretje, mladinci peti in štiri ter člani deveti med 44 ekipami. Ob občinskem prazniku je Kranj gostil 14 najboljših slovenskih šahistov, ki so se pomerili za naslov slovenskega prvaka. Mojstrski kandidat Dušan Joković je v močni konkurenci zasedel deveto mesto. Zadnji teden novembra bo društvo pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta organizator 36. ekipnega tekmovanja v slovenski šahovski ligi. Kranjski šahisti bodo skušali izkoristiti prednost »domačega terena« in priigrati najboljšo uvrstitev v zadnjih letih. Ženski del ekipe je bil letos uspešnejši od moškega. Šahistke so bile četrte na republiškem finalu za pokal maršala Tita, zmagale so v drugi skupini 25. mednarodnega šahovskega festivala v Puli, mladinka Erjavčeva je na slovenskem prvenstvu osvojila drugo mesto, medtem ko so vse tri kranjske šahistke na članskem prvenstvu v Celju zavzele mesta v sredini tabele. Nasteli smo le nekaj tekmovalnih dosežkov članov kranjskega društva, ki je kljub obstoju drugih šahovskih organizacij vendarle nosilec šahovske dejavnosti v gorenjskem središču. C. Zaplotnik

21 mednarodnih sodnikov

Bohinjska Bistrica — Konec oktobra je v domu Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici opravilo izpit za sanksaškega sodnika 21 kandidatinj od skupno 26 prijaviteljnih iz Bohinja, Idrije, Jesenice, Kranja, Kropve in Zeleznikov. Predsednik izpitne komisije in izpraševalec obenem je bil predsednik športne komisije pri mednarodni sanksaški zvezi FIL in hkrati predsednik sanksaške in bob zveze Čehoslovaške dr. Miroslav Križ. Ob podelitvi je pohvalil dobro organizacijo tečaja in sklepnih izpitov ter odlično znanje, saj je večina kandidatinj prejela več kot 40 točk od 50 možnih. Preden se je sanksaška zveza Slovenije odločila za tečaj, so morali njeni člani prevesti v slovensčino mednarodni sanksaški pravilnik. Zaradi domačih kadrov sodniški organizaciji ne bo več treba plačevati tujih sodnikov na mednarodnih tekmah v Sloveniji. J. Rozman

Tečaj plavanja v Kranju

Kranj — Zveza telesnokulturnih organizacij kranjske občine pripravlja pavalne tečaje za odrasle in predšolske otroke.

Za pavalne tečaje za odrasle sprejemajo prijave na ZTKO Kranj vsak dan od sedme do devete ure po telefonu 21-176 razen sobote in nedelje. Tečajnina je 750 dinarjev in jo bo treba plačati pred začetkom vsakega tečaja. Tečaj se bo začel, ko bo zadostno število prijaviteljnih. Tečaji bodo v bazenu osnovne šole Bratstva in enotnosti na Planini. ZTKO pa pripravlja tudi pavalne tečaje za predšolske otroke, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene ustanove kranjske občine. Tečaji bodo popoldne. Tečajnina je 450 dinarjev in jo bo treba plačati pred začetkom vsakega tečaja. Prijave sprejemajo na ZTKO Kranj vsak dan razen sobote in nedelje med 7. in 9. uro. M. C.

Sindikalne igre kranjske občine

Zadovoljiva udeležba

Kranj — Šestnajste letne sindikalne igre kranjske občine se zaključujejo. Končana so tekmovanja v košarki, malem nogometu, šahu, streljanju, vaterpolu, balinanju ter rokometu, niso pa še končana tekmovanja v kegljanju, odbojki, plavanju in namiznem tenisu.

Za nastop se je letos prijavilo 53 osnovnih sindikalnih organizacij, kar je svojevrsten rekord, ki kaže, da je zanimanje med delavci za tovrstno rekreacijo vedno večje. Poglejmo rezultate v posameznih že končanih panogah.

V **košarki** je zmagala Iskra ATC pred Domplanom, Planiko, UNZ, ZTKO, Iksom in banko. V **vaterpolu** je zmagala osnovna šola Franceta Prešerna pred Iskra-Telematiko, Planiko, Savo in Iksom. V **malem nogometu** je zmagala Iskra ATC, sledijo pa ji Sava, Vojna pošta 1098, Iskra-Ero, Tekstilindus, Postaja milice in Gradbinec. Med **balinarji** so bili najuspešnejši delavci Merkurja. Sledijo Sava, Tekstilindus, Iskra-ATC, ZTKO in Iskra-Kibernetika. Zanimivo je bilo tudi tekmovanje **šahistov**. Med moškimi ekipami so bili najuspešnejši Iskra-ERO, Sava, Tekstilindus, Zavarovalna skupnost Triglav, Iskra-TEA itd, med ženskami pa Iskra-ATC in Institut Golnik. Dobro so se odrezali tudi **strelci**. Med moškimi je zmagalo moštvo Iskre-Kibernetike, sledijo pa Sava, Iskra-Telematika, Iskra-ERO, Iskra-Kibernetika in Planika, med ženskami pa je bila najboljša moštvo skupščine občine Kranj, sledijo pa Sava, Institut Golnik, Tekstilindus in Iksos. Zmagovalec **rokometnega tekmovanja** je bila Sava. Sledijo Iskra-ATC, Iskra-TEA, Iskra-ERO, Osnovna šola Lucijana Seljaka, Iksos itd.

Ko bodo končana vse tekmovanja, bosta ZTKO in komisija za šport pri občinskem sindikalnem svetu pripravila skupno podelitev pokalov in priznanj najboljšim. M. Čadež

Sporočili ste nam

Oblakov memorial kegljačem Velesovega — Športno društvo Kravec iz Cerklj je pred nedavnim na kegljišču pri Jančetu v Srednji vasi pri Senčurju pripravilo Oblakov memorial iz borbenih igrar. Med šestimi ekipami so imeli največ uspeha kegljači Velesovega, druga je bila ekipa Trim iz Zaloga in tretji kegljači Sapa iz Ljubljane, zmagovalci lanskoletnega spominskega tekmovanja. — J. Kuhar

Kros za cicibane — Jesenska tekmovanja v krosu so v trziški občini sklenili s tradicionalnim tekom za cicibane in cicibanke iz vzgojnovarstvenih zavodov in nižjih razredov osnovnih šol. Tekmovanja na nogometnem igrišču se je udeležilo 250 mladih tekačev, ki so si pravico nastopa priborili na izbirnih tekmovanjih v vrtcih in šolah. Kros je uspešno izvedel odbor za športno rekreacijo pri trziški telesnokulturni skupnosti.

Rezultati: cicibani — letnik 1977: 1. Aleš Jazbec, 2. Gregor Ribič (oba Deteljica), 3. Primož Bodlaj (Palček); letnik 1976: Tilen Hočevar (Kurirček), 2. Klemen Snedic (Palček), 3. Marko Markič (Deteljica); letnik 1974/75: 1. Izidor Jerman (Polet), 2. Mirsad Šekanovič (Storžič), 3. Bojan Hudobivnik (Polet); letnik 1972/73: 1. Aleš Koder (Kokrški odred), 2. Primož Ahačič, 3. Vinko Tušek (oba Polet); **cicibanke — letnik 1977:** 1. Urška Plajbes, 2. Blanka Ribnikar, 3. Tea Tavčar (vse Deteljica); letnik 1976: 1. Romana Tomažin (Deteljica), 2. Blaženka Lipovac (Grad), 3. Urška Eržen (Kurirček); letnik 1974/75: 1. Urška Ude, 2. Marjana Minarič (oba Polet), 3. Romana Teran (Kokrški odred); letnik 1972/73: 1. Urška Rožič, 2. Edina Garibovič, 3. Barbara Verbič (vse Polet); ekipno — vrtci: 1. Deteljica 160 točk, 2. Kurirček 120, 3. Grad 60; šolska športna društva: 1. Polet 130, 2. Storžič 95, 3. Kokrški odred 75. — J. Kikel

Gorenjska kegljaška liga — Začel se je jesenski del gorenjske kegljaške lige. V prvem kolu je Bled premagal Savo, Simon Jenko Trim, Jesenice Ljubelj in Kranjska gora Lubnik. V drugem kolu je Ljubelj premagal Bled, Kranjska gora Jeseničane, Sava Trim in Simon Jenko Lubnik. Vodijo Jeseničani, ki so doslej zbrali 16 točk. Kranjska gora na drugem mestu ima 12 točk, Ljubelj in Bled pa imata po 10 točk. Simon Jenko, Lubnik in Sava imajo po 8 točk, Trim pa je na zadnjem mestu brez osvojene točke.

Šahovski novici — V gostišču Na vasi v Gradu pri Cerkljah, kjer imajo na vrtu veliki trim šah in so nasploh naklonjeni šahu, je bilo letošnje srečanje gorenjskih šahovskih veteranov. Zmagal je Ivan Hrovat z 9 točkami, toliko jih je na drugem mestu zbral tudi Vladimir Kavčič. Sledijo France Jazbec 7,5, Kovačič 5,5, Rozman 5, Janškovec in Kovačević po 4, Simič 3,5, Zupan in Misjak 3 ter Mira Pirč 1,5.

Prizadevni šahovski delavec iz Radovljice Valter Sinkovec je uspešno opravil izpit za zveznega šahovskega sodnika. Izpiti so bili v Fojnici v republikli Bosni in Hercegovini. V. Perovič

Pintar zmagal v goju — Končano je tekmovanje za pokal Go kluba Kranj. Turnir je sodil v priprave na državno prvenstvo, ki se ga bodo udeležili tudi kranjski gosti. Presenetil je Pintar, ki je premagal Zakotnika in s 4 točkami zmagal. Zakotnik je bil z enakim številom točk drugi, tretji pa je bil s tremi točkami Chvatal, ki je v zadnjem kolu premagal Omeja. Omej je z enakim številom točk četrti, Purlan z eno točko peti in Mirtič brez točk šesti. M. Chvatal

Izhod za društva

V trziški občini imajo kar 83 društev, ki so lani za svoje delo porabila 30 milijonov dinarjev — Njihov finančni položaj naj bi izboljšal enoten občinski sklad, v katerega bi prispevalo celotno združeno delo — Tesnejša povezanost med društvi in šolami bi najuspešneje rešila kadrovske primanjkljaje

Tržič — Sekcija o društvih, ki jo je pred kratkim sklicala občinska konferenca socialistične zveze, je opozorila predvsem na kadrovske in finančne problematiko, s katerima se spopadajo v večini od 83 društev, kolikor jih je v trziški občini.

Ko so govorili o vlogi društev v socialistični zvezi in o odnosih med njimi, so poudarili, da socialistična zveza ni tista, ki bi morala reševati organizacijske, finančne in kadrovske težave, kakor si zmotno zamišljajo številna društva v zagatah.

Prav finančni položaj trziških društev, ki so lani za svojo dejavnost porabila okrog 30 milijonov dinarjev, je v razpravi terjal jasnejšo opredelitev. Stiske v gospodarstvu zahtevajo varčevanje na vseh področjih, tudi v društvih, vendar zaradi tega društvene dejavnosti v občini ne bi smeli krniti, ampak jo gojiti in razvijati v okviru možnosti. To pomeni, da bodo društva še bolj kot doslej morala delati na ljubiteljski osnovi, da si bodo morala predvsem sama zagotavljati pogoje za delo in pri tem tudi marsikaj žrtvovati.

Posebno pozornost so na sekciji namenili kulturnim društvom in prireditvam širšega značaja, ki sodijo v njihovo okrilje. Dotacije tem društvom ne zadoščajo za njihov obstoj, še manj za razvoj. Dober primer sta folklorna skupina Karavanke in pihalni orkester, ki sta celo zaprosila združeno delo za pokroviteljstvo. S tem sta dregnila v pro-

blem, ki ga bo potrebno čimprej rešiti v občinskem okviru, saj, kot so menili na sekciji, ne bi kazalo obremenjevati le nekaterih organizacij združenega dela. Govorili so o tem, da bi v občini oblikovali enoten sklad za potrebe društev in za dolocene prireditve, tako da bi bilo enotno komerno obremenjeno celotno trziško združeno delo, denar pa bi potem delili po posebnem ključu. Pobudo bo socialistična zveza posredovala izvršnemu svetu in kajpak združenemu delu.

Kadrovske težave društev so tesno povezane predvsem z dvema vprašanjema. Na eni strani organizacijske vodje odbija zapleteno »birokracijsko« poslovanje, zato je za odgovornejše funkcije v društvih težko najti ljudi. Na sekciji so razmišljali o tem, da bi morda kazalo ustanoviti enoten servis, ki bi vsi društvom poslovanje za vsa društva, seveda pa bo potrebno zamisliti skrbno prebrati predvsem z vidika finančnih stroškov.

Na drugi strani delo nekaterih trziških društev usiha zaradi manjve generacij, če pravočasno ne poskrbijo za podmladek. V prihodnosti se bodo morala tesneje povezati z osnovnimi šolami, če bodo hotela naprej negovati in razvijati svojo dejavnost. Najbolje bi bilo, če bi šolah gojili vse tiste dejavnosti, ki društva, kar pa bo zaradi pomanjkanja mentorjev in denarja gotovo težko uresničiti. H. Jelovčan

ALPSKO SMUČANJE

Naši pilijo finese slaloma in veleslaloma

LJUBLJANA — Komaj dobrih štiriinajst dni nas loči od prvih nastopov naših alpincev in alpink v svetovnem alpskem pokalu. Zato se vsi naši v A selekciji pospešeno pripravljajo za prvi start, ki bo za moške 5. decembra s smukom v Laaxu, ženske pa bodo svoje prvo tekmovanje imele v smuku in veleslalomu 7. in 8. decembra na »kriteriju« prvega snega v Val d'Isere. To pa ni vse, saj je italijanska smučarska zveza ponovno predlagala, da se oživi tekmovanje za svetovno serijo, ki bo v italijanskem Borniu. Mednarodna smučarska zveza je tej svetovni seriji letos dala velik poudarek, saj se vsi smučarji in smučarke zavedajo, kako ugoden je prvi test z mednarodno alpsko družino. V Borniu se pričakuje res prvi svetovni alpski vrh. Se posebej zato, ker letos ne bo točkovega pribitka, tako da bo to tekmovanje izenačeno s svetovnim pokalom. V Borniu bodo nastopili vsi v superveleslalomu, slalomu in paralelnem slalomu. Na paralelnem slalom se bo uvrstilo po osem najboljših iz superveleslaloma, osem iz veleslaloma in šestnajst iz slaloma.

Naša moška alpska A reprezentanca je že v tork za deset dni odpotovala na zadnji jesenski trening v avstrijski Hintertux. Tu bodo ostali vse do 12. novembra novembra in pilili tehniko vožnje slaloma in veleslaloma. Na podoben trening so za isti čas odpotovale tudi naše reprezentantke v Tonale (Italija). Stanje v naši A ženski reprezentanci se je popravilo, saj je že okrevala Peharčeva, Tometova se bo priključila pripravam v teh dneh, medtem ko je Jermanova že začela s kondicijskimi treningi. Tako ima trener Sparovec na

voljo Zavadlavovo, Mavčev, Leskovec, Peharčev in Tometovo. Upajmo, da ne bo prišlo do poškodb, ki so doslej močno zdesetkale našo žensko reprezentanco.

Zvezni trener naše moške A reprezentance ima v tem času same zdrave fantje ki trenirajo tako, kot so načrtovali. Vsi se zavedajo, da so s suhimi treningi zamudili in prav zato sedaj vsi tako zavestno vadijo na snegu. Kot smo že omenili, bodo teh zadnjih deset dni naši vsi tehniko slaloma in veleslaloma. Sicer se načrtovali trening in vadbo na snegu, smučiščih, in ker na teh ni snega, jim preostalo drugega, kot da so se ponovno vrnili v Hintertux. Tu bodo še posebej vadili dolge veleslalome, ki jih bodo postavili na progi za smuk v sobotah in nedeljah, ko ni treninga smukačev.

Trener Filip Gartner ima vse fanje zdrave in tudi specialist za veleslalom Boris Strel ne čuti več poškodb, ki je staknil na smuku za državno prvenstvo na Belašnici. Treneri kot ostali in tudi hitrosti 80 km na uro nima nobenih problemov več. Pred odhodom v Borniu bodo naši trenirali na Soriški planoti, seveda, če bo sneg. Če ga ne bo, bodo odpotovali v Bornio in spetoma trenirali v Italiji. Vse te izredne priprave naših kje v Italiji. Vse te izredne priprave naših in resnična zagnanost v obeh reprezentancah sta porok, da bo tudi letošnja sezona za jugoslovanske reprezentantke tako kot lanska, če ne še boljše, saj je leto 1983 predolimpijsko.

Treba je pokazati, kaj znaš in si veseli popraviti FIS točke za boljši start in olimpijskih igrar in mednarodnih tekmah v letu 1984.

D. Hamer

Tržič — V petek so v trziškem paviljonu NOB odprli razstavo Fotošport Tržič 82, ki bo na ogled do 23. novembra vsak dan, razen ob ponedeljkih, med 16. in 18. uro. Na razstavi sodelujejo številni avtorji fotografij in diapozitivov iz športnega sveta, katerih dela so bila tudi strokovno ovrednotena. Nagrade za kolekcije fotografij so dobili Milan Malovrh, Janko Krmelj in Marjan Horvat, nagrade za posamezne fotografije Nikola Stojanovič, Igor Gabrijelič in Jovan Vajdl. mezne fotografije Nikola Stojanovič, Igor Gabrijelič in Jovan Vajdl. Brez ar na Franc Kolman, Vinko Brezar in Franc Črv. Diapozitivi so diplome pa Franc Kolman, Vinko Brezar in Franc Črv. Urašč. bili nagrajeni takole; najboljše kolekcije so prispevali Branko Uršič, Janez Planinc in Mirko Pršlin, posamezne Rajko Gorjan, Vinko Brezar in Edi Komel, medtem ko so diplome prejeli Franc Kolman, Milan Malovrh ter Boris Golub. (H. J.) — Foto: F. Perdan

Prepustniška mrzlica

Po Videmskem sporazumu so tudi občani jeseniške občine upravičeni do maloobmejnih prepustnic za Italijo — Jeseničani imajo dve prepustnici: za Italijo in Avstrijo — Dnevno 300 prošenj — Le stalno bivališče — Kaznivo je potovati z dvema listinama

JESENICE — Jeseniška občina je po Videmskem sporazumu vključena med tiste občine — v Sloveniji jih je sedem in na Hrvaškem ena — katerih občani so upravičeni do maloobmejnih prepustnic za Italijo. Poleg tega jeseniški občani lahko dobijo tudi maloobmejne prepustnice za Avstrijo in tako so na Jesenicah upravičeni do dveh maloobmejnih dokumentov.

Maloobmejni promet z Italijo in Avstrijo pa je postal izredno zanimiv posebej po sprejetju ukrepov o obveznem plačilu depozita za prehod meje, saj lahko občani z maloobmejnimi dokumenti potujejo v obe državi petkrat letno brez plačila depozita. Občani, ki stalno prebivajo na območju jeseniške občine, so zato izredno zainteresirani, da bi čimprej dobili maloobmejno listino, saj jo do konca letošnjega leta lahko uporabijo petkrat in vse naslednje leto tudi petkrat.

Že po prejšnjih carinskih ukrepih — za iznos dinarjev v višini 1.500 dinarjev — so postale maloobmejne prepustnice izredno zanimive. Še posebej pa po 15. maju letos, ko velja Videmski sporazum, čeprav ga obe vladi še nista ratificirali: medtem ko so prej z maloobmejno prepustnico lahko potovali v Italijo občani tja do Gozd-Martuljka, se je zdaj pravica razširila na vseh 32 jeseniških naselij.

Na sekretariatu za notranje zadeve jeseniške občine je bilo, denimo, 4. novembra letos vloženih kar 322 prošenj za izdajo maloobmejne prepustnice bodisi za Italijo ali Avstrijo. Okoli 300 prošenj dnevno — da, dnevno — je izredno veliko, saj so na sekretariatu zaposleni še z bencinski mi boni in rednim delom, ki ga prav gotovo ni malo. Ko smo se pogovarjali z načelnikom oddel-

stavljam, kaj vse teh nekaj uslužbencev na oddelku še čaka. Prepustnice z obveznim seznamom morajo pošiljati še v Italijo in tudi v Avstrijo, poleg tega morajo vsakega prosilca tudi »preveriti«: če ima stalno prebivališče, če je sploh upravičen do prepustnice in tako dalje. Kup dodatnega dela, ki pa se ga prosilci najbrž ne zavedajo in so včasih precej nestrpni in nerazumevajoči.

Če pravimo, da dnevno dobijo kar 300 prošenj, je treba obenem povedati, da so v zadnjih štirinajstih dneh prejeli le šest potnih listov: štiri za delo v tujini ter dva za podaljšanje veljavnosti. Potni listi zaradi zadnjih ukrepov očitno postajajo nezanimivi. Razen tega dobivajo na Jesenicah, kjer je nekakšen zbirni center za izdajo maloobmejnih prepustnic, tudi prošnje iz krajevnih uradov Zirovnica, Kranjska gora in Mojstrana.

Pravijo, da ni bilo veliko špekulacij, da pa se pojavljajo primeri, ko bi se radi »vikendaši« za stalno prijavi na Jesenice. Zgodi se, da lastnik vikenda izjavi, da bo v počitniški hiši stalno prebival, saj potrebuje »mir in svež zrak«. Vemo pa, da so počitniške hiše namenjene rekreaciji in ne bivanju... Prav tako se zgodi, da je rojen Jeseničan nadvse presenečen, če mu povedo, da rojstvo na Jesenicah ni tudi stalno bivališče.

Še posebej pa naj bi lastniki prepustnic upoštevali to, da prek meje ne smejo potovati z dvema dokumentoma: prepustnico in potnim listom. Prepustnica za Avstrijo velja le do Drave, za cele štiri dni, ne računajoč dan vstopa in izstopa. Prepustnica velja tudi za Italijo. Prepustnica velja tudi za vse mejne prehode, kaznivo pa je, če boste uporabljali poleg še potni list ali s prepustnico potovali dalj, kot seže dovoljeno področje. Dokument se ob ugotovitvi zlorabe odvzame za nedoločen čas.

Nikakor se torej ne splača potovati dalj, kot je dovoljeno, saj se lahko zgodi, da pride do zapetljajev. Tedaj s pravico do petkratnega prestopa meje ne bo nič...

Na stotine želja po prepustnicah, obilo in preveč dela na oddelku jeseniške občine, natripane omare »kartončkov« s foto-

grafijami, nenehno sitnarjenje in nestrpnost — takšna je slika danes, saj je vse več tistih, ki se jim strašno mudi dobiti prepustnico. Če jo potrebujejo ali ne, ni važno. Prepustniška mrzlica je več kot očitna in potrjuje, da se nam vedno zdi potrebno uveljaviti pravice, ki jih imamo.

Morda ni najbolj ustrezna primerjava, je pa le zgovorna: ko so v občini veterinarji delili pasje kartončke, s katerimi so lastniki lahko pse vzeli s seboj v bližnje inozemstvo, jih je kmalu zmanjkalo. Ko je lastnik resničnega lepota potreboval kartonček za prestop meje in za predstavitev svojega čistokrvnega volčjaka na mednarodni razstavi, so lahko le žalostno zavzdihnil: »Križana gora, saj smo imeli več kartončkov, kot je na Jesenicah vseh cučkov skupaj, pa nam jih je vseeno zmanjkalo...»

D. Sedej

Cestariji pripravljani, toda...

Bojmo se zime z bogatim snegom: ni denarja, primanjkuje pogonskega goriva in rezervnih delov

Statistični podatki zadnjih nekaj desetletij kažejo, da sneg novembra ni nič nenavadnega. Zima je torej pred vrati. Vendar si tokrat v primerjavi z nekaj leti nazaj lahko še tembolj želimo, da bi bila čimkrajša. Cestariji pa se letos še posebno bojijo zime z obilnim snegom. Kako so pripravljani na zimo, sta povedala Peter Porenta in inž. Jerala s Cestnega podjetja Kranj.

»Za letošnjo zimo že zdaj lahko zagotovo napovemo, da preneka čista ne bo kopna. Zimska služba je namreč iz leta v leto dražja, denarja pa premalo. 1978. leta smo na primer porabili od sredstev za vzdrževanje 37,25 odstotka za zimsko službo, lani pa že več kot polovico. Letos pa je težava še večja, saj smo od predvidenih 12 starih milijard dinarjev imeli na voljo le 8,5 milijarde, zdaj bomo z lastnimi krediti morali zagotoviti še okrog 2 milijardi; kar pomeni, da bomo dobršen del denarja porabili že na račun prihodnjega leta.

To pomeni, da bomo morali varčevati pri soljenju cest in posipanju z gramozom. Temu primerno smo se dogovorili o posameznih prioritetah pri zimski službi. Tako naj bi bili pri obilnem sneženju na magistralnih cestah dovoljeni krajši zastoji, dalje pa lahko pričakujemo na cestah druge prioritete, ki jih je na Gorenjskem največ. Na cestah tretje prioritete, med katere recimo sodi cesta pod gorami od Tržiške Bistrice do Zirovnice, pa bomo pluzili, dokler bo to moč.

Kako pa je z opremo za pluzenje?

Za večjo prometno varnost
Omejitev hitrosti

Najbrž ni treba posebej razlagati, zakaj so na določenih odsekih za udeležence v prometu omejitve hitrosti. Ker pa še posebej vozniki motornih vozil kaj pogosto kršijo takšne omejitve, ni odveč vedno znova opozarjati na to, da je prehitra vožnja nevarna. To velja še posebej v vseh primerih, ko vozilo ni povsem brezhibno, če so vozniku zmanjšane vozniške sposobnosti ali pa so se poslabšali vozniki pogoji. Od voznikove zavesti, znanja in samokontrole je odvisno, če upošteva znake, ki ga opozarjajo na omejitve hitrosti oziroma sam zmanjša hitrost, če se poslabšajo vremenske razmere, kar zahteva tudi zakon o varnosti na cestah.

Vozniči dobro vedo, da spoštovanje omejitev prispeva predvsem k njihovi varnosti, pa tudi varnosti drugih udeležencev v prometu. Nespoštovanje omejitev se je že prenekaokrat končalo s prometno nesrečo. Zato je denarna kazen, ki jo odštejemo za prekršitev hitrosti, pravzaprav še najbolj poceni kazen, če jo primerjamo s posledicami prometne nezgode. Vozniki verjetno poznajo zakon, ki določa, kolikšne so denarne kazni za preseganje hitrosti: čim večja je presežena hitrost v naselju ali izven njega, tem višja je denarna kazen. Marsikateri voznik pa strezljivo šele kazni pri sodniku za prekrške, pred katerimi se znajde, če s prehitro vožnjo povzroča neposredno nevarnost za druge udeležence v prometu ali celo zakrivi prometno nezgodo, zraven pa je treba dodati še varstveni ukrep prepovedi vožnje za določen čas.

Mrak

Gorenjska nočna kronika

OBRNjeni smetnjaki

Kako pretresljivo lahko v nočni tihoti zazveni smetnjak, ki ga nekdo prevrne na pločnik, vedo povedati stanovalci Ceste JLA v Kranju, ki so to doživeli v eni minulih noči. Storilec je vse od avtobusne postaje do semaforjev puščal za sabo prevrnjene kante. Ko je dobrodu vzemiril stanovalce (in paciente v bolnišnici), je nekaznovan odnesel pete. Ga bodo že še izsledili!

PO VSEJ SILI NA DELO

Pred prazniki so iz Iskre v Kranju klicali miličnike, češ da eden od delavcev po vsej sili hoče pijan na delo. Ne vratar ne miličniki niso imeli posluha za njegovo delažljivost, ampak so ga strogo nagnali domov.

ODVIL VAROVALKE

V žirovski bife je tisti večer težke glave prišel F. S. in zahteval alkoholno »osvežitvo«. Okajenemu po obratovanem času niso hoteli postreči. Iz maševalnosti je pri transformatorski postaji, za katero je zadolžen kot nadzornik, izklopil elektriko in namesto uporabnih ustavil dve prazni varovalki. Ker primer ni le nedolžno nagajanje, ga bo reševalo sodišče.

NEKADILEC JIH JE STAKNIL

Ob pol petih zjutraj se je Škofjeločan vračal z obiska na Trati. Kar sta na suškem mostu pristopila k njemu moška in zahtevala cigareto. Ker se je izkazalo, da je mož nekadilec in jima spričo tega ni mogel ustreči, sta ga pošteno pretepla. Tako zelo, da storilec niti ni znal opisati miličnikom.

GROZIL Z RESNIČNO PIŠTOLO

V Besnici sta se te dni divje prepirala neka ženska in ribiški čuvaj. Drug drugemu sta očitala krajo rib iz besniške ribogojnice. Čuvaj je potegnil pištolo in ker le-ta ni bila samo igračka, temveč čisto pravo orožje, so v spor posegli možje postave.

MAČKA NA VISLICAH

Vaščanki Bukovce sta v nenehnem sporu, ki so ga morali pred kratkim vzeti v roke tudi miličniki. Da bi zastrašila osovraženo sosedo, ji je F. D. obesila na okno mačko. Prizadeti K. T. je mačko uspelo rešiti, kako pa se bo zavarovala pred hujšim zastravljanjem, še ni jasno. Prava ta bo ni znano če je bilo o primeru obveščeno tudi društvo proti mučenju živali.

PRETEPENI MOŽ IN RAZBIT TELEVIZOR

Tisti večer se je mož komaj privekel do telefona in poklical milico, da bi ga obvarovala ženi- nih udarcev. Razboritnica jih mu je naložila lepo število, razbila televizor in nekaj pohištva, pred predstavniki zakona pa se je strahopetno skrila. Zaman. Prav hitro so jo spravili k pameti.

ka **LUDVIKOM ZALOKARJEM** in dolgoletno uslužbenko, referentko za potne liste **JANKO STENOVEC**, sta komaj utegnili odgovorjati: nenehno so prihajali občani, brez predaha je zvonil telefon. Zdi se, kot da smo postali obsedeni od želje, da bi čimprej dobili maloobmejno prepustnico.

Če računamo, da je v občini upravičenih do prepustnic okoli 25.000 občanov, tudi otrok do štirinajstega leta in če so dozda izdali prepustnice okoli tretjini prosilcem, potem si lahko pred-

Alpina in Kondor jesenska prvaka

Škofja Loka — Dve koli pred koncem jesenskega dela škofjeloške občinske nočne lige sta pri pionirjih in mladincih prvaka že znana. Pri pionirjih je zmagovalc jesenskega dela Alpina iz Lavov, pri mladincih pa Kondor z Gozdčice. Zmagi nasproti pa gre pri članih moštvo Jelovice, ki je v sedmih kolih oddalo le eno točko.

V sedmem kolu članskega tekmovanja je Alpina v gosteh premagala Gorenjo vas, Kondor Reteče II, Polet Reteče in Jelovica Polet II. Pri pionirjih je Alpina kar z 20:0 premagala Gorenjo vas, Kondor Reteče, LTH pa v gosteh Poleta.

J. Starman

Občinske sindikalne igre v plavanju

Kranj — Letošnje šestnajste letne občinske igre Kranja se počasi končujejo. Ostalo je le še tekmovanje v plavanju. To bo jutri, 10. novembra, ob 16. uri v zmskem bazenu za ženske, teden dni kasneje, 17. novembra, pa bodo plavalci še moški.

Organizatorji teh iger v plavanju sporočajo, da bodo prijave za obe tekmovanja sprejemali še na dan sindikalnega prvenstva v plavanju uro pred pričetkom tekmovanja.

-dh

V nekaj dneh že 600 vlog

Tržič — Tržičani so že po prvih lanskih nečnejših administrativnih ukrepih, ki naj bi zajezili odliv dinarjev iz države, izkoristili prednosti, ki jim jih prinaša maloobmejni pas oziroma sporazum med Jugoslavijo in Avstrijo o maloobmejnem prometu.

Tako je bilo konec septembra letos v tržiški občini 4544 veljavnih maloobmejnih prepustnic, kar pomeni, da ima knjižico že vsak tretji občan. Odkar pa je za prehod čez mejo treba plačati depozit na dinarje, ki jih ima občan pravico odnesti iz države, se je v občinskem upravnem organu nabralo še okrog šeststo vlog za izdajo maloobmejnih prepustnic!

H. J.

NESREČE

Prehitra in zmedena voznja

Bistrica — Na cesti med Naklom in Tržičem tik pred odcepom za Bistrico je v soboto, 6. novembra, voznik dostavnega avtomobila zaradi prehitre vožnje povzročil nesrečo. Peljal je v tržiški smeri, kar je z desne po poljski poti na prednostno cesto zavila levo proti Naklem. Voznica kolesa z motorjem Lojzka Bevnikova, stara 55 let iz Pivke. Leban je zmedeno zavil levo na pas za nasprotni promet in Bevkovo zbil po cesti, ko je bila ta že na svojem voznom pasu. Motoristka je bila v nesreči huje ranjena.

D. Ž.

Otrok zanetil ogenj

Kranj — V stanovanju Angeliške Krznar v bloku na ulici Rudija Papeža v Kranju je v petek, 5. novembra, izbruhnil požar. Krznarjeva je v kuhinji pripravljala večerjo, njen 4-letni sin David pa se je v sobi igral z vžigalicami. Zažgal je list papirja in ga vrgel na posteljo. Ogenj se je razširil na oblačila, ki jih Krznarjeva (po poklicu je namreč krojačica) hrani v stanovanju. Zaradi tega in zaradi zadimljenja, ki je poškovalo omet v stanovanju, je nastala precejšnja gmotna škoda, 800.000 dinarjev. Otroku na srečo ni bilo nič.

letu zredčila promet na naših cestah. Koliko bodo zaradi tega varnejše?

V letošnjih devetih mesecih se na gorenjskih cestah zaradi varčevanja s plinskimi derivati še ni zmanjšala prometna gneča, prav tako tudi ne število prometnih nezgod. Bilo jih je celo za devet odstotkov več kot v lanskem enakem obdobju. V 435 prometnih nesrečah, upoštevane so le prometne nesreče z večjo materialno škodo in ranjenimi udeleženci, je v devetih mesecih umrlo 30 oseb, lani pa 36. Kljub temu, da je bilo število smrtnih žrtev letos sicer do konca septembra manjše, pa se je precej povečalo število ranjenih. V teh nesrečah se je namreč letos ranilo huje ali lažje 520 oseb, lani pa 487.

Radovljiska občina je edina med gorenjskimi občinami, na katere območju se je v devetih mesecih letos število prometnih nezgod bistveno zmanjšalo v primerjavi z lanskim obdobjem, isto pa velja tudi za število mrtvih v prometnih nesrečah in za ranjene. Največ prometnih nesreč se še vedno pripeti na območju kranjske občine, kar je tudi glede na križanje prometnih tokov, število vozil in gostoto prometa razumljivo. Še posebej po podatkih za devet mesecev izstopa povečanje števila prometnih nezgod na območju tržiške občine, več kot lani je bilo tudi ranjenih in mrtvih.

L. M.

POSUŽITE SE UGODNEGA NAKUPA

**SPOŠTOVANE
POTROŠNIKE OBVEŠČA**
o voznem redu avtobusov na relaciji
TRŽIČ—KOVOR—KRANJ—LJUBLJANA in obratno

Tržič—Kovor—Kranj odhod

D	Šo	D	D	Šo	Šo	D
4.50	5.45	6.20	8.25	11.25	12.25	13.10
D	D	D-sob. NE	D-sob. NE			
14.20	18.25	20.50	22.10			

Tržič—Kovor—Kranj—Ljubljana odhod

D	Šo	D	NP	NP	D-sob. NE	NP
5.00	5.45	6.20	7.55	13.25	15.20	15.55

Kranj—Kovor—Tržič odhod

D	D	NP	D	D	D	NP
5.20	9.40	10.25	12.30	13.00	14.55	15.25
D	NP	D	D	D-sob. NE	D-sob. NE	
16.25	17.25	18.55	19.25	21.20	22.40	

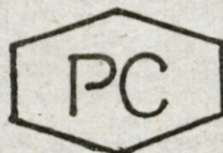
Ljubljana—Kovor—Tržič odhod

			avtocesta			
NP	D-sob. NE	D	D-sob. NE	NP	D	NP
9.45	11.45	12.20	13.15	14.45	15.45	16.50

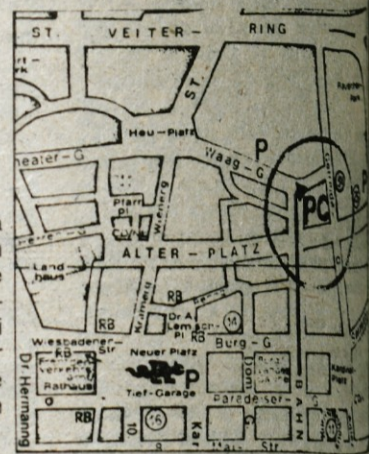
Legenda: D — vozi vsak delavnik
NP — vozi samo nedelje in prazniki
Šo — vozi vsak delavnik razen sobote
D-sobota NE — vozi vsak delavnik razen sobot

POSOJILNICA CELOVEC

Banhoferstrasse 1 (priesterhaus)
9020 Celovec

Telefon: 99 434222 57 3 56
Teleks: 42075 po cel a

Preden se odločite za nakupe v celovških trgovinah, se oglasite v naši banki v središču Celovca, v bližini Starega trga (Alter Platz). Prepričali se boste, da se vam spleča.
Na voljo smo vam — z raznimi informacijami, predvsem pa z najugodnejšo menjavo vseh valut in z drugimi bančnimi posli

Tudi pri menjavi valut si lahko prihranite nekaj procentov, obenem pa podpirate slovensko banko. Poslujemo vsak dan, razen sobote, od 8. do 12. in od 13. do 16. ure. Veselimo se vašega obiska in vam jamčimo za bančno tajnost.

NOVOLETNI POPUST
za stavbno pohištvo
od 10. novembra 1982
do 15. januarja 1983

za kupljene izdelke nad 1.000,00 din

- za vezana okna JELOBOR 10%
- za ostalo stavbno pohištvo (termoton okna s termoizolacijskim steklom, polkna, rolo-omarice, notranja vrata, podboje, vhodna in garažna vrata, ter stenske in stropne obloge 6%

za kupljene izdelke v skupni vrednosti 200.000,00 din in več, priznamo del transportnih stroškov 1%

vam nudi

lesna industrija Škofja Loka

pokličite nas (064/61-361) ali pa nas obiščite v maloprodajni trgovini v Škofji Loki, Kidričeva 58

Zadružna hranilno kreditna služba Škofja Loka

Na podlagi sklepa izvršnega odbora z dne 20. 10. 1982

razpisuje natečaj za zbiranje prošenj za investicijske kredite za leto 1983, ki jih bo ZHKS odobraval proizvoznim skupnostim in združenim kmetom, z namenom usmeriti, modernizirati in povečati kmetijsko proizvodnjo.

Natečaj velja tudi za zbiranje prošenj za kredite za investicijsko vlaganje v kmečki turizem.

Podrobnejši pogoji so razvidni iz razpisa, ki je objavljena v oglasnih deskah zadružnih enot, pojasnila pa lahko dobite pri vodju posamezne zadružne enote, ter pri pospeševalni in hranilno kreditni službi.

Prošnje s prilogami sprejema Kmetijska pospeševalna služba, KZ Škofja Loka do 15. 12. 1982.

Cestno podjetje Kranj

obvešča, da bo cesta II/302 na odseku

KRANJSKA GORA — VRŠIČ

zaprta za ves promet od 10. 11. 1982 do 27. 11. 1982, zaradi popravila mostu.

Prosimo udeležence v prometu, da z razumevanjem upostevajo, da navedena dela iz tehničnih in varnostnih razlogov ne moremo izvajati med prometom.

MALI OGLASI telefon 27-960

PRODAM

Prodaj več PRAŠIČEV, težkih od 40 do 150 kg. Posavec 16, Podnart 7994
 Prodaj 11-mesečnega BIKCA simenice ter od listante stelje HLEVSKI KANJ zamenjam za seno. Zali rovt 6, 11278
 Prodaj 3 in 5 mesecev stare PRAŠIČKE Stanonik, Log 9, Škofja Loka 11366
 Prodaj 10 tednov stare rjave JARKIČKE, cena 120 din za kos. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 11367
 Prodaj majhne PRAŠIČKE, stare 6 tednov. Breg 109, Zirovnica 11369
 PRAŠIČE, težke 20 in 120 kg, PISKE, za zakol in OVES za hrano, prodam. Hraše 5, Smlednik, tel. 061-627-029 11435
 JABOLKA in HRUŠKE, prodam. Načič 43 - cesta na pokopališče 11436
 Prodaj KRAVO s telesom. Vrtnje 3, Radovljica 11437
 Prodaj otroško STAJICO. Telefon 11438
 Prodaj novo PEČ za etažno ogrevanje. Planica 2, 11439
 Ugodno prodaj TROSILEC umetnega kamna Vikons. Jože Svovljak, Zbilje 43, 11440

Prodaj rabljeno SPALNICO. Telefon 28-940 11441
 Prodaj 10 dni staro TELIČKO. Franc Babič, Brezje 6 11442
 Prodaj 60 vreč APNA in 20 VREČ CEMENTA. Telefon 24-218 popoldan 11443
 Prodaj otroški POSTELJI, velikost 140x65 cm in 120x60 cm. Anton Draškovič, Škofja Loka, Podlubnik 152, IV. nadstropje, tel. 62-309 11444
 Otroško leseno STAJICO in varnostni AVTOSEDEŽ prodam. Telefon 60-965 popoldan od 15. ure dalje 11445
 Prodaj LES za ostrešje. Naslov v oglasnem oddelku 11453
 Prodaj 19 vreč PERLITA, 1 tono fassadnega PESKA »Zreče« in 50 kg belega CEMENTA. Kranj, Zaslavska 7/A 11455
 Prodaj dobro ohranjeno trajnožarečo peč SIGMA. tel.: 27-922

KUPIM

Kupim dva rabljena MOPEDA, lahko tudi rezervne dele za moped. Gasilska 16, Kranj - Stražišče 11447

Cenjene stranke obveščam, da imam zopet na zalogi naravno jelkino eterično olje za zdravljenje astme, bronhitisa in prehladov. Mazilo proti revmi, ožilju in glivičnim ekcemom ter olje proti želodčnim bolečinam in ranam.
 Z navodili pošljem po povzetju: Erjavec Stane, Poklukarjeva 57/a, 61111 Ljubljana.

VOZILA

Ugodno prodaj ZASTAVO 101 L, letnik 1979. Pavlin, Moša Pijade 22, Kranj 11456
 Kupim »HAUBO« in prednjo steno za BMW 1802. Ludvik Košelnik, Selo 16/C, Zirovnica 11309
 Prodaj karambolirano ZASTAVO 750. Suštarčič, Trata 16, Škofja Loka 11405
 Prodaj FIAT 850 po delih. Dražgoše 27, Železniki 11448
 Prodaj R-8 po delih in dele za NSU 1000. Bogo Retelj, Grmičeva 6, Kranj 11449
 AUDI 100 S4, letnik 1978, prodam. Poizve se po tel. 23-619, Kranj 11450
 Prodaj karambolirano SKODO tip 100 L in OPEL KADETT, celega ali po delih, letnik 1967. Ogljed vsak dan popoldan. Milan Pekovič, Grenc 18, Škofja Loka 11451
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1970 za dele. Telefon 74-352 11452

PRIREDITVE

PLESNI TEČAJI v Delavskem domu v Kranju! Informacije po tel. 21-130 od 7. do 9. ure
 PRICETKI:
 - ZACETNI ZA MLADINO - sredo, 10. 11., ob 19.15
 - NADALJEVALNI - četrtek, 11. 11., ob 19.15
 - ZACETNI ZA STAREJŠE - sobota, 13. 11., ob 17.45
 - ROCK'N'ROLL začetni - sobota, 13. 11., ob 15.00
 - IZPOPOLNJEVALNI - PERFECTIION - sobota, 13. 11., ob 16.30
 PLES VSAK PETEK ob 20. uri!
 POUČUJE JANEZ BORIŠEK! 11454

Še ena bližnjica - Delavci laborške Iskre in tisti Savčani, ki odhajajo z dela pri južnem vratarju, sploh pa delavci Alpetoura na Laborah in vsi, ki pridejo na črpalko in so kakorkoli vezani na novo Zaslavsko cesto, so si utrli bližnjico z glavne ceste mimo laborške gostilne na Zaslavsko cesto. Pot je last gostilne, Draklarjevih z Labor, ki so jo uporabljali prej, ko so še imeli njive in travnike na Orehku. Zdaj je iz kolovozne poti nastala prava cesta. Jamasta in zaprašena seveda, ker jo nihče ne vzdržuje. Toda kar za kilometer skrajša pot vsakemu, ki hoče zapejati na Zaslavsko cesto s črpalke oziroma z Labor. A kaj ko pri tem vozniki dvigajo tak prah, da gostilniški niti perila ne morejo obesiti ven prej, preden popoldne po delu malo ne pojenja promet tam mimo, kaj šele, da bi ven na dvorišče postavili mize. Pa stoletni kostanji v vročini tako vabijo v hladno senco! Ponudili so že pot, da jo prepušče v občinsko rabo, toda nujno jo je treba asfaltirati. Gre le za okrog 200 do 300 metrov poti. Draklarjevi so že prosili, da bi dala zraven malo Iskra, malo Sava, malo pa tudi Alpetour, toda povsod so naleteli na gluha ušesa. Vozniki pa vozijo in prašijo naprej. Dokler bodo jame še dovoljevale... Foto: D. Dolenc

Tek v Cerkljah 3. januarja

V Cerkljah so se pričele pospešene priprave za 4. cerkljanski množični pohodniški tek »Gorenjskega odreda«, ki bo 3. januarja 1983 pod okriljem voditeljstva DO Iskra DELTA. Za ta termin so se odločili na predhodni seji organizacijskega odbora. Prvotno planirani datum prireditve je bil osmi januar, torej dan pred prireditvijo »Po stezah partizanske Jelovice«, s čimer ne bi bilo zagotoviti udeležbe za vojaški tek v Cerkljah, kjer naj bi nastopili predstavniki JLA, teritorialne obrambe in milice. PŠTO namreč nadaljuje tradicije borcev gorenjskega odreda, ki je v svojih vrstah vzgojil veliko vojaškega častnika. Skozi njegovo zgodovino se pojavljajo imena zaslužnih, slavnih komandantov in politkomisarjev. V tem sestanku so izvolili tudi predsednika organizacijskega odbora in štiri podpredsednike. Na seji je bil tudi mnenja, da štartni pogoji nespremenjena in bo med tekalnimi v Sloveniji. Rok za prijavo je 18. december letos. Organizatorji so tudi, da so do sedaj na tekmah uredili 6 km tekaške proge, kar je bolj navdušilo številne udeležence cerkljanskega teka. V teh pripravah bodo organizirali še nekaj posebnih akcij, aktivno pa so že pripravili ostale komisije, ki delujejo v organizacijskem odboru. Priprave so bile vse dosedanje cerkljanske prireditve na splošno prvo nedeljo v mesecu januarja, so se zato tudi letos odločili, da prireditve v tem terminu, točneje 3. januarja, zadnji praznični dan letošnjih praznikov, kot rezervni termin pa so določili 23. januarja

Med ustanovnim občnim zborom industrijskega gasilskega društva LIP Bled-TOZD Podnart - Foto: Jože Rotar

Novo gasilsko društvo

Podnart - Samoupravni organi temeljne organizacije LIP Bled iz Podnarta skrbijo zaradi velikih količin lesa in novo zgrajenih objektov tudi za požarno varnost. Tako so na predlog odbora za SLO in glede na sklep delavskega sveta sklicali v soboto, 23. oktobra, ustanovni občni zbor industrijskega gasilskega društva LIP Bled-TOZD Podnart. Zbora so se udeležili poleg delavcev 76-članskega kolektiva tudi predstavniki Gasilske zveze radovljiške občine, požarni inšpektor iz občine, predsedniki sosednjih gasilskih društev in predstavniki krajevne skupnosti Podnart. Udeleženci zbora so se dogovorili, da bo društvo delovalo na območju

celotne krajevne skupnosti; zato bodo vanj včlanili tako delavce tamkajšnje kemične tovarne kot prebivalce. Obenem so sklenili, da bo novo društvo tesno sodelovalo z drugimi gasilskimi organizacijami v dolini Lipnice.

Po sprejetju statuta društva so imenovali vodstvo in organe društva. Dolžnost predsednika je prevzel inženir Jurij Ravnikar, poveljniško mesto pa so zaupali Francu Sitarju. Zatem so potrdili načrt dela za prihodnje leto, ko bodo med drugim usposobili za gašenje vse delavce, vsake tri mesece bodo kontrolirali opremo, stalno pa bodo v stiku s krajevno skupnostjo in gasilskimi organizacijami. Nakupili bodo tudi manjkajočo opremo, organizirali tečaj za izprašane gasilce in nekaj vaj ter se pripravljali na izgradnjo gasilskega doma v Podnartu.

Velike zasluge za ustanovitev društva, so poudarili ob koncu zbora, ima sektorski poveljnik Alojz Vidic s Srednje Dobreave. On je tudi organiziral in vodil pred zborom mokro vajo, ki so se je poleg domače desetine udeležili člani gasilskih društev Srednja Dobrava, Kropa, Kamna gorica in Ljubno. Uspešna vaja ob dežnem nalivu je potrdila, da so gasilci vedno in v vseh razmerah pripravljeni za reševanje. Ciril Rozman

SOZD GORENJSKI ZDRAVSTVENI CENTER KRANJ
 DSSS, Gosposvetska 12
 Kranj

Na podlagi sklepa delavskega sveta razpisna komisija razpisuje v skladu z 92. členom Statuta SOZD Gorenjski zdravstveni center dela in naloge

VODJE PRAVNE SLUŽBE
 v delovni skupnosti skupnih služb SOZD Gorenjski zdravstveni center za nedoločen čas in za mandatno obdobje 4 let.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka šolska izobrazba pravne smeri,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj v stroki,
- vodstvene in organizacijske sposobnosti,
- moralno politična neoporečnost.

Kandidati so dolžni predložiti dokumente v zvezi z doseženo strokovno izobrazbo in opis dosedanjega dela.

Kandidati so dolžni poslati prošnje v 8 dneh od dneva objave razpisa na naslov: SOZD Gorenjski zdravstveni center, DSSS, Gosposvetska 12, 64000 Kranj, s pristavkom »za razpisno komisijo«.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v nadaljnjem roku 15 dni od poteka roka za oddajo prošnje.

Nevarna usedlina ogroža življenja - Že večkrat so krajani opozorili, kako nevarna je cesta od Radovljice do Kroke. Usedline na cesti ogrožajo življenja. Pripetilo se je že, da je avto na strehi pristal v potoku ob cesti. Vendar opozorila ne zaležejo, radovljiško komunalno podjetje ceste ne popravi.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša sodelavka iz prodaje Avtopnevmatike

OLGA NOVAK
 roj. 1941

Od nje se bomo poslovili danes, v torek, 9. novembra 1982, ob 15. uri, na pokopališču v Kranju.

Sindikalna organizacija SAVA Kranj

ZAHVALA
 Ob boleči izgubi naše ljubljene

MARIJE LOGAR roj. ARNEŽ
 Boštkove mame

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ji darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebej pa smo dolžni zahvalo dr. Beleharju za lajšanje trpljenja v njeni dolgoletni hudi bolezni. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred in pevcem za lepe žalostinke.

VSEM IN VSAKOMUR ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

VSINJENI

Šenčur, Kranj, Suha, 2. novembra 1982

GRADIS
 GIP GRADIS LJUBLJANA
 TOZD Lesno industrijski obrat Škofja Loka

objavlja prosta dela in naloge

- 1. ORGANIZIRANJE VZDRŽEVALNIH DEL**
 Pogoj: - dokončana strojna ali elektro fakulteta,
 - 3 leta delovnih izkušenj ali
 - dokončana I. stopnja strojne ali elektro fakultete,
 - 5 let delovnih izkušenj
 - poskusno delo traja 2 meseca.
- 2. ZAHTEVNA MIZARSKA OPRAVILA (5 delavcev)**
 Pogoj: - dokončana poklicna šola lesne stroke s 6 mesečnimi delovnimi izkušnjami,
 - poskusno delo traja 1 mesec.
- 3. ZAHTEVNA FINALIZACIJSKA OPRAVILA**
 Pogoj: - poklicna šola pleskarske stroke s 6 mesečnimi delovnimi izkušnjami,
 - poskusno delo traja 1 mesec.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
 Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili v roku 15 dni od dneva objave na naslov: Gradis TOZD LIO Škofja Loka, Kidričeva c. 56.

Epidemija črevesnih obolenj

Gorenjski sanitarni inšpektorji resno opozarjajo na higieno pri delu in čiščenju prostorov ter na osebno higieno

Sanitarni inšpektorat Gorenjske, sprava inšpekcijskih služb za Gorenjsko, je naslovil na vse delovne organizacije, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prometom z živili, vsem zasebnikom s področja gostinstva in turizma in drugim organizacijam, ki opravljajo promet ali proizvodnjo živil postransko, opozorilo, ki ga morajo povsod in sleherni dan upoštevati.

Zdravstvena služba Gorenjske namreč ugotavlja, da je v zadnjih mesecih letošnjega leta močno poraslo število črevesnih nalezljivih obolenj, katerih povzročitelj je shigella in zato obstaja velika možnost nadaljnega širjenja preko kontaktov ali pa celo epidemije.

Porast obolenj je na Gorenjskem tolikšen, da morajo vsi nujno upoštevati sanitarne ukrepe in dosledno preprečevati širjenje z večjo higieno. Pri umivalnikih morajo imeti obvezno milo in papirnate brisače, brisače iz blaga morajo iz uporabe. Delavci morajo pri delu obvezno nositi delovne obleke, skrbeti za osebno higieno, poobstriti pa se mora vzdrževanje higiene prostorov opreme in naprav, delovnih pripomočkov in strojev. Osebe, ki je zaposleno pri čiščenju objektov in prostorov, mora ločiti čistilni pribor, ki ga uporablja za čiščenje posameznih prostorov, na zalogi pa je treba imeti dovolj dezinfekcijskih sredstev. Inšpektorji še enkrat in posledenč opozarjajo, da ne bodo več dopuščali, da se pušča embalaža za kruh izven objektov in celo na pločnikih.

Vsi ti ukrepi so nujni zato, ker se to črevesno obolenje prenaša večinoma preko stikov, če imajo delavci slabe higienske navade. Inšpektorji bodo zato opravljali občasni nadzor v posameznih objektih in na delovnih mestih ter v delovnih organizacijah. Pri tem ne bodo prav nič popuščali in bodo ukrepali po zakonskih določilih, predvsem na osnovi določil zakona o varstvu preživalstva pred nalezljivimi boleznimi, ki ogrožajo vsa država.

D. Sedej

Odkrili spominsko ploščo dr. Janezu Bleiweisu

Odkritje spominske plošče dr. Janezu Bleiweisu na njegovi rojstni hiši na Tavčarjevi 25 v Kranju. — Foto: F. Perdan

Dolg do slavnega moža

Dr. Janez Bleiweis je veliko pripomogel h kulturnemu in gospodarskemu dvigu slovenskih kmetov in obrtnikov — Njegovo in Strupijevo »Živinozdravništvo«, pisano za slovenskega kmeta v domačem jeziku, je pravi leksikon takratne veterinarske in živinorejskega jezika

Kranj — V petek so v Kranju izpolnili dolg do slavnega moža. Na njegovi rojstni hiši v Tavčarjevi 25, kjer je prišel na svet pred 174 leti, je dr. Drago Šabec, predsednik Zveze društev veterinarjev in veterinarskih tehnikov Slovenije, odkril spominsko ploščo. Peter Ogrizek, predsednik kranjske kulturne skupnosti, pa je orisal življenjsko pot znanega politika, časnika, zdravnika in živinozdravnika. Spomin na slavnega moža, 29. novembra bo minilo stoletje od njegove smrti, so počastili tudi z razmišljanjem o prispevku dr. Janeza Bleiweisa k nastanku slovenskega veterinarstva.

Ob sedanjih vse večji specializaciji zdravstvene in veterinarske službe se nam zdi skoraj neverjetno, da je bil še v začetku 19. stoletja zdravnik

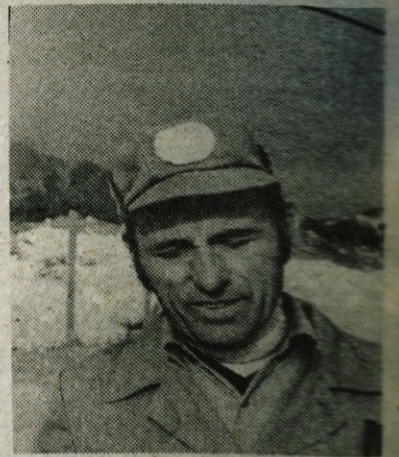
hkrati tudi živinozdravnik. Do ločitve poklicev je prišlo z nastankom slovenskega veterinarstva. Pionirsko delo na tem področju je opravil prav dr. Janez Bleiweis, ustanovitelj, pozneje tudi predavatelj in ravnatelj podkovske in živinozdravniške šole v Ljubljani. To je bila prva strokovna slovenska šola v takratnem času. Z dr. Strupijem sta želela, da bi prerasla v višješolsko ustanovo, kar pa se takrat ni uresničilo. Za šolo sta v domačem jeziku napisala pet knjig s skupnim naslovom »Živinozdravništvo«. To delo je pomenilo zbir vsega veterinarskega in živinorejskega znanja. Bleiweis je poleg tega izdal še »Bukve za kmete«, prvi izvirni slovenski priročnik za pomoč kmetom pri živinoreji in zdravljenju živine. Takratno kmetijstvo je pospeševal tudi kot urednik Novic ter z objavljanjem strokovnih spisov in prevajanjem v slovenščino. Deželni veterinar je bil v času, ko so na Kranjskem razsajale nevarne bolezni — kuga, parkljevka in slinavka. Bleiweis si je prizadeval, da bi omilili škodo kmetom. Vedno jim je bil pripravljen svetovati in prav zaradi tega so ga zelo cenili. V ustavnem obdobju je bil zaradi velikega vpliva med kmečkim prebivalstvom prvi politični vodja slovenskih kmetov in obrtnikov. Sicer pa je bolj znan kot »oče slovenskega naroda«, kot vodja nazadnjakov, ki je v marčni revoluciji nasprotoval programu Zedinjene Slovenije.

C. Z.

GLASOVA ANKETA

Zanimive Krvavške smučine

Krvavec — Ko bo sneg pobelil krvavške strmine, bo začasno pokril poletno in jesensko prizadevanje delavcev Rekreativsko-turističnega centra Krvavec, vojakov enote Špira Nikovića, članov smučarskih klubov in društev. Vrednost vseh del, ki so jih opravili, znaša prek pol milijarde starih dinarjev. Prav zaradi njih so danes krvavške smučine odlično pripravljene na zimsko sezono, tako da bo moč smučati že pri tanki snežni odeji. Razhodi so smučiča, z različnimi prehodi povežali proge, napravili nasipe, da veteri ne bo odnašal snega, zgladili grbine in zasuli veliko kotanj. S tem so mnogo prispevali tudi k va mosti smučišč.

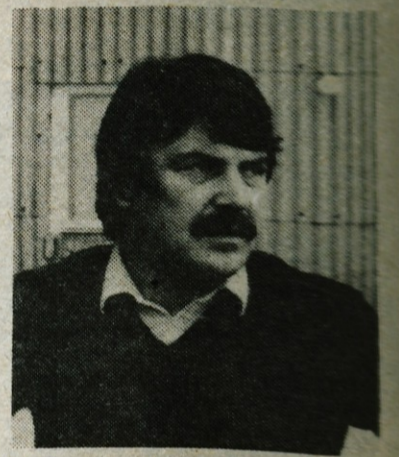

zamenjali z novimi. Toda to ni zagotovilo, da bo pozimi še šlo brez okvar. Z rezervnimi deli — večina jih je iz Francije, Avstrije, Nemčije in Italije — nismo imeli težav, ker smo se z njimi pravočasno oskrbeli. Žičnico na Zvoha smo letos opremili z novostnim tokokrogom in vsem napravami, ki bodo omogočile varen prevoz smučarjev. Proben številka ena bo vsekakor teptane smučišče. Na voljo imamo šest teptalcev, toda le trije so opremljeni s plugom. Že lani so imeli stroji dela čez glavo. Letos bo še stroje, ker imamo na skrbi noch 17 hektarov smučišč.

Franc Grilc, vodja vzdrževalcev smučišč: »Okoli 50 tisoč kubičnih metrov različnega materiala smo s stroji in ročno izkopali, nasuli, izravnali in podobno. Če povem, da smo nekatere grbine znižali tudi za sedem metrov, potem se vidi, da se pri številki nisem zmotil. Za površinsko miniranje smo porabili prek dve dodatno progo z Zvoha ter novo progo z Njivic proti televizijskemu stolpu in s Podnjic v Tiho dolino. Proga z Zvoha do zgornje postaje kabinške žičnice dolga skoraj tri kilometre. 15 hektarov smučišč, kjer je prej raslo ruševje ali je zevala skala, smo zasejali s travo. Po šestih letih — toliko je potrebno, da nastane ruša — bo na teh pobočjih odlični pašnik. Neverjetno se mi zdi, da je poleti na Krvavcu tretjino manj živine kot nekdanj, medtem ko so se pašne površine v zadnjih letih povečale za tretjino.«

Jože Flašj, vodja vzdrževalcev žičničnih naprav: »Vzdrževalna ekipa in strojniki so v pripravi na letošnjo zimo opravili dva tehnična pregleda. Prvega takoj po končani sezoni in drugega jeseni, pred pričetkom obratovanja. Izrabljene dele smo

Franc Naglič-Božo, vodja gostinstva na Krvavcu, vodja Hoteli Strunjan: »Dom na Krvavcu in dva kontejnerja na smučišču ostajajo še naprej Alpetourovi, le RTC Krvavec jih je predal Gostinstvu, temeljni organizaciji Hoteli Strunjan. S kombinacijo zimskega in letnega turizma bomo gostinci reševali droske probleme. Odslej bodo del našega strežnega osebja poletja v Strunjanu in pozimi na Krvavcu. Omeniti moram, da je bil dom ob našem prihodu zapuščen. Streha je puščala, zunanji obloga stena je bila preluknjana skozi okna je pihalo. Za 140 starih milijonov smo to uredili. Vse 148 ležišč je do 6. marca razprodanih. Prevladujejo gostje iz Beograda, Zagreba, Kragujevca in z Reke.«

C. Zaplotnik

Prejeli smo

Mesec boja proti alkoholizmu

V novembru — mesecu boja proti alkoholizmu — se bodo kot vsako leto pojavili v časopisih razni prispevki, ki opozarjajo na ta problem. Spodbujali bodo vse družbene dejavnike, da se vključijo v boj proti alkoholizmu in si prizadevajo zavreti to družbeno zlo. Pri vsem tem bo z resnično zastrašujočimi številkami prikazana razširjenost alkoholizma, vendar bomo vse to sprejemali kot nekaj, kar je daleč od nas, kar se ne tiče nas kot posameznikov, ker je to enostavno problem »drugih«.

Tako bo minil mesec november in vse bo potisnjeno spet na stranski tir s težnjami in zahtevami, naj se s problemom alkoholizma ukvarjajo službe, v katerih pristojnost sodi tudi alkoholizem, naj se s tem ukvarjajo nekateri posamezniki v strokovnih službah.

Poskušala bom postaviti nekaj vprašanj, na katera bi si morali odgovoriti, saj se z alkoholizmom srečujemo na vsakem koraku. Če nas ta vprašanja zadevajo, potem si v bodoče prizadevamo, da bomo kar največ storili za zajezitev alkoholizma ter nudili pomoč vsakomur, ki je v alkoholizmu že zajetel.

— Morda ste kot delegat obravnavali akcijski program boja proti alkoholizmu v republikih, občini, v delovni organizaciji, pa se pri tem niste vključevali v razpravo in si prizadevali za kar najboljši program ali pa ste bili celo proti nekaterim določilom, ker bi morda s tem prizadeli tudi sebe?

— Morda ste neposreden izvrševalec predpisov, ki urejajo področje točenja alkoholnih pijač in med drugim prepovedujejo točenje alkohola vinjenim osebam in mladini, pa to prepoved v praksi mirno spregledate?

— Morda ste pozabili, da ste na svojem delovnem mestu dolžni izvrševati naloge iz akcijskega programa in so zaradi takšne pozabljenosti vas in drugih nekatere naloge ostale le mrtva črka na papirju?

— Morda kot strokovni delavec iz leta v leto obravnavate osebo zaradi boleznih, stisk, ki so posledica alkoholizma, vendar se pri tem umikate neposrednemu spopadu z alkoholizmom ter zato ne naredite dovolj za omilitev alkoholizma?

— Morda živite v družini z alkoholikom, a nočete priznati ne sebi ne drugim, da bi bil vaš najbližji alkoholik, zato ga mirno pustite, da pred vašimi očmi propada on in z njim vred družina?

— Morda stojite za istim strojem, delate za isto mizo s sodelavcem, ki ima probleme zaradi odvisnosti od alkohola in mirno gledate, kako iz dneva v dan bolj propada, kako popušča njegova delovna storilnost, ki jo včasih skuša dvigniti z dolgimi požirki iz sklenice ali pa išče po živih v skuši do bližnjega bifeja?

— Morda ste kot član disciplinske komisije mirno glasovali za izključitev sodelavca alkoholika in niste naredili nič, da bi ga napotili na zdravljenje in ga tako obvarovali vsestranskega propada?

— Morda je vaš prijatelj, znanec, sodelavec zdravljen alkoholik, ki je namesto vaše pomoči deležen le pikrih pripomb, s katerimi ga polagoma pehate v recidiv?

— Morda bi se vaš sodelavec, prijatelj, sorodnik že davno odločil za zdravljenje, pa za odločitev potrebuje le toplo, vzpodbudno besedo?

Zdaj in še je takih vprašanj. Hotela sem le povedati, da je dolžnost nas vseh, da se na vsakem koraku vključujemo v boj proti alkoholizmu. Proti alkoholizmu bi se morali pomagati človeku, ki je zaradi alkoholizma ogrožen že danes ali pa bo brez naše pomoči in razumevanja morda že jutri stopil na pot alkoholika.

Danes je že vse preveč ljudi ogroženo zaradi alkoholizma, obseg zasvojenih se širi, zajema vse več mladih ljudi. Ta nenasična hrana bo morda jutri potegnila vase tebe in morda tudi mene.

Slavka Šarčević

Pred dnevom topniško raketnih enot protizračne obrambe

Trdna vez tehnike in človeka

Pripadniki topniško raketnih enot protizračne obrambe, kakor so na ukaz vrhovnega poveljnika oboroženih sil maršala Tita 1975. leta poimenovali dotdanje enote protizračne obrambe, slavijo 10. novembra letos svoj osmi praznik. Spominjajo se dogodka na ta dan 1944. leta, ko so ustanovili prvi protiletalski polk vrhovnega štaba za protizračno obrambo Beograda.

Pred ustanovitvijo te enote, ki je prva imela v svoji sestavi vse elemente za uspešno obrambo pred napadom iz zraka, so se proti sovražnikovem letalom borile manjše partizanske enote s pehotnim orožjem in zaplenjenimi protiletalskimi topovi. Poškodovale in zrušile so veliko nasprotnikov letal, niso pa zagotavljale popolnega sistema protizračne obrambe. Šele protiletalski polk vrhovnega štaba je postal jedro naše protizračne obrambe, iz katerega so pozneje z zaplenjenimi in zavezniškimi borbenimi sredstvi celoviteje oblikovali enote za protiletalsko obrambo v narodnoosvobodilni vojski in večjih jugoslovanskih mestih.

Povojni razvoj enot protizračne obrambe označuje nenehno prizadevanje celotne sestave za vojaški, politični in splošni napredek. Pripadniki protiletalskih enot, ki so imeli bogate vojaške izkušnje, so med nadaljnjim šolanjem razširjali svoje teoretično in praktično znanje. Spoznali so se z novo tehniko in vse večjimi dosežki v borbi proti ciljem v zraku.

Današnje topniško raketne enote protizračne obrambe so oborožene z najsodobnejšimi orožji in napravami. Posebno v zadnjih letih so se borbene sposobnosti enot — v njih imajo vse od radarja, ustreznih elektronskih centrov za spremljanje razmer v zraku in sodobnih protiletalskih topov domače proizvodnje do najbolj izpopolnjenih raketnih sistemov — večkratno povečale.

Borbena sredstva imajo svojo pravo vrednost le tedaj, ko so v rokah pravega borca. Še posebno v enotah protizračne obrambe, kjer vsestran-

ska uporabnost naprav terja njihovih pripadnikov nemalo tehnična znanja, sta človekova tehnika trdna povezana. Uspešno ravnanje s tehniko omogoča nenehno prizadevanje starejših vojakov, ki morajo med izpolnitvijo zahtevnih nalog — od razgleda opazovanja do spoznavanja in izdajanja ustreznih povelj — izkoriščati možnosti sodobnih naprav. Le tako namreč lahko dosežejo končni in najpomembnejši zanesljivo obrambo zračnega prostora.

S. Š.

Dobra izurjenost pripadnikov topniško raketnih enot protizračne obrambe zagotavlja varen zračni prostor. — Foto: arhiv JLA